Viisi puhetta Pariisissa 1965

Jiddu Krishnamurti

calibre 0.9.2

Jiddu Krishnamurti

Viisi puhetta Pariisissa 1965

1. puhe

Voiko mieli olla vapaa ongelmista?

Aion ensin puhua hieman, jonka jälkeen ehkä haluatte esittää kysymyksiä ja keskustella puhutusta. Ymmärrän kohtalaisen hyvin ranskaa, joten voitte esittää kysymyksenne ranskaksi. Valitettavasti en kuitenkaan hallitse ranskaa niin hyvin, että voisin vastata ranskan kielellä, vaan teen sen englanniksi - voitte siis esittää kysymyksiä puheen lopussa.

Näyttää siltä, että luomme elämän varrella aina vain uusia ongelmia ratkaisematta niitä milloinkaan. Ja koska nämä ongelmat tuntuvat meistä ylivoimaisen vaikeilta, me välttelemme ja pakenemme niitä kaikin tavoin: uskonnon, alkoholin, seksin tai lukemattomien muiden keinojen avulla, joita ihminen on keksinyt - käytettävissämme on kokonainen pakokeinojen verkosto. Minusta on väistämätöntä, että niin kauan kuin psykologiset ongelmamme ovat ratkaisematta, tajuntamme on pysyvän epäjärjestyksen, ahdistuksen ja täyttymättömän turvallisuuden tarpeen tilassa. Siksi meidän on ratkaistava ongelmamme.

Meillä on siis ongelmia - taloudellisia, sosiaalisia, älyllisiä ja uskonnollisia. Olemme jakaneet itsemme erillisiin osastoihin, ja kullakin lohkolla tai osastolla on oma tai omat ongelmansa. Nämä mielen eri alueilla syntyvät ongelmat ovat ilmeisessä ristiriidassa toistensa kanssa. Haluamme toteuttaa itseämme älyllisesti - tulla kuuluisaksi kirjailijana, taiteilijana tai jollain muulla tavalla -, ja tämä itsensä toteuttamisen tarve on ristiriidassa muiden elämänalueiden kanssa. Olemme turvattomia ja etsimme turvallisuutta ja pysyvyyttä, haluaisimme ymmärtää mitä kuolemattomuus on - samaan aikaan vanhuus hiipii lähemmäksi ja alamme häipyä pois niin henkisesti kuin ruumiillisestikin.

Ongelmat siis kulkevat mukanamme läpi elämän, olkoon että meillä saattaa mennä taloudellisesti hyvin ja suhteemme toisiin saattavat olla jotakuinkin hyvät. Jollemme ratkaise ongelmiamme täydellisesti - ja niiden täydellinen ratkaiseminen on mahdollista -, ne kuluttavat sisäisen olemuksemme loppuun, olimmepa kuinka viisaita, älykkäitä, lahjakkaita ja esiintymistaitoisia tahansa. Olisiko mahdollista, että ihminen, joka elää arkitodellisuudessa yrittämättä paeta johonkin myyttiseen erillisyyteen, luostariin, uskoon, opinkappaleisiin, rituaaleihin tai mitättömiin mielen luomiin visioihin, puhdistaisi mielensä kaikista ongelmista, niin että se olisi nuori, raikas ja tahraton?

Jotta ymmärtäisi asian josta aiomme nyt puhua, on osattava kuunnella - ja se onkin vaikeimpia taitoja: kuunteleminen. Se on taidetta - mutta tavallisesti me emme kuuntele. Ette kuuntele aidosti sitä, mitä sanotaan, koska teillä on mielipiteitä, arvostuksia ja päätelmiä. Teillä on tietty käsitys puhujan maineesta. Toivotte tai odotatte että jotain tapahtuisi, ja tämä tietenkin estää teiltä aidon kuuntelun. Se on aivan kuin väliverho, joka estää teitä kuulemasta oikein. Ja vain silloin kun kuuntelette ponnistelematta, hyväksymättä ja torjumatta, vain tosiasioita tarkastellen, tuomatta mukaan päätelmiä, älyllisiä käsitteitä ja malleja - vain silloin te voitte kuunnella rauhallisesti ja vaivattomasti ja päästä sisälle siihen mitä sanotaan, niin että havaitsette itse, onko se totta vai ei. Ja minusta tämä on tärkeimpiä asioita, jotta ymmärtäisimme toisiamme. Sillä mehän olemme täällä, te ja minä, jotta olisimme yhteydessä toisiimme – jotta välillämme vallitsisi läheinen yhteys.

Tarkoituksenne ei varmaankaan ole vain kuunnella puhe ja poistua paikalta - oltuanne samaa mieltä tai eri mieltä, esitettyänne mielipiteitä tai vastaväitteitä. Te ja minä olemme täällä selvittääksemme yhdessä elämän

ainutlaatuisen ongelman. Ja ymmärtääksemme toisiamme meidän on paitsi käytettävä sanoja myös ymmärrettävä niiden merkitys ja tiedettävä, että sana ei koskaan ole itse asia. Kuunnellessanne teidän on myös tunnettava ja tiedostettava omat ennakkoluulonne ja epätietoisuutenne, kompromissinne ja vilppinne - koko se psykologinen rakenne, josta käsin te kuuntelette.

On yksi vaikeimpia taitoja osata paitsi tarkkailla ja kuunnella, myös oppia. Oppiminen on jotain aivan muuta kuin tietäminen. On jokseenkin helppoa painaa mieleen tietoa, kerätä informaatiota, tallentaa sitä kokemalla, lukemalla tai reagoimalla ja toimia sitten tämän tiedon pohjalta - useimmat tekevät näin. Mutta oppiminen on jotain aivan muuta. Sillä samalla hetkellä kun olette oppineet, opittu kuuluu jo menneisyyteen, siitä on tullut tietoa. Tosi oppiminen on lakkaamatonta toimintoa, liikettä, jossa ei tapahdu tallentamista. Useimmat meistä katsovat ongelmaa jo tietämänsä pohjalta - keräämänsä tiedon, kokemuksen, ehdollistumisen ja muistikuvien läpi - estäen siten ongelmasta oppimisen.

Oppiminen on toimintaa - tämän hetken toimintaa. ”Oppia” on teonsana, se on liikettä. Mutta se mikä on opittu on jo jähmettynyt paikoilleen. Jos osaisimme kuunnella aidosti ja koko ajan oppien ei ainoastaan puhujaa, vaan kaikkea elämässä, kaikkia niitä ilmauksia ja vihjeitä, jotka lähtevät omista tarpeistamme, kaipuistamme ja salaisista haluistamme, jos osaisimme kuunnella toista - olkoon hän miehemme, vaimomme, lapsemme tai naapurimme -, niin että mielestä tulee selkeä ja tarkka ja se katsoo asioita ilman tunteenomaisia mielipiteitä ja ennakkoluuloja, silloin ehkä pystyisimme ymmärtämään elämän vaikeimmatkin ongelmat.

Olemme jakaneet elämämme osiin. On niin sanotun henkisen elämän alue, älyn alue, tunteiden alue, fyysisten aistien alue. Mieli on siis hajautunut erillisiksi, rajatuiksi

lohkoiksi, joilla ei ole paljonkaan yhteyttä toisiinsa, niin että osien kesken on pysyvä ristiriita. Ja tätä ristiriitaa me aina pakenemme. Jotta ymmärtäisi minkä tahansa asian sitä on katsottava, siihen on oltava aito ja välitön tuntuma. Meillä ei kuitenkaan ole tällaista tuntumaa, koska yritämme joko eritellä tai vältellä asiaa tai pohtia mikä on sen syy. Tai sitten emme yritä edes tätä, vaan jätämme koko ongelman sikseen ja elämme pinnallisesti tyytyen pieniin asioihin ja totunnaiseen elämänmenoon.

Kysymys on siis siitä, onko mahdollista olla aidossa kosketuksessa tosiasiaan. Kun saatte suoran kosketuksen asiaan - suoran kosketuksen -, ymmärrätte ehkä tämän asian merkityksen. Mutta meillä ei milloinkaan ole välitöntä tuntumaa mihinkään, paitsi ehkä fyysisesti, aistien välityksellä. Kosketin mikrofonia - se oli välitön kosketus. Välissä ei ole mitään käsitteellistä päätelmää, joka estäisi yhteyden. Mutta välittömän yhteyden löytäminen itsensä tai kaikkien ihmisen ongelmien kanssa voi olla vaikeata - ja näin ongelmat kasvavat, lisääntyvät ja juurtuvat ihmiseen, niin että mielestä tulee ongelmien kasvualusta lapsuudesta tähän päivään.

Toivottavasti ette kuuntele vain sanallista selitystä - se olisi hyödytöntä. Kuulemillanne sanoilla on merkitystä vain jos niillä on välitön yhteys teidän omiin ongelmiinne - käytätte siis sanoja ikään kuin peilinä, jossa voitte nähdä itsenne ja ongelmanne. Jos olette tällä tavoin valppaasti tietoinen ongelmistanne ja välittömässä kosketuksessa niihin, silloin tällä puheella on teille merkitystä. Muutoin, jos kuuntelette puhetta ainoastaan älyllisesti tai sanallisesti, teille jää lähtiessänne käteen vain läjä tuhkaa: puheen kuuleminen oli turhaa. Toivon siis, että ette kuuntele saadaksenne tietoa, vaan päästäksenne välittömään yhteyteen omien ongelmienne kanssa.

Luodakseen kosketuksen ongelmaan aivan kuin koskettaisi jotain esinettä - olkoonpa ongelma älyllinen,

psykologinen, fyysinen tai niin sanotusti hengellinen - on ymmärrettävä sanojen tarkoitus ja merkitys, sillä sanat estävät kosketuksen ongelmaan. Jos on tuskan vallassa - ahdistuksen, syyllisyydentunnon, pelon, epätoivon - ja haluaa saada kosketuksen tähän tuskaan, on ymmärrettävä sanan ”tuska” merkitys, sillä sana luo tunteen. Olette ehkä huomanneet, että sana itsessään saa aikaan tietyn tunteen. On siis tunnettava tarkkaan itse sana. Kun olette tietoinen sanasta ja että sana ei ole asia, että sana ”tuska” ei ole sama kuin itse asia, silloin olette enemmän tai vähemmän kosketuksessa itse tunteeseen. Toivottavasti sanoin tämän selvästi. Oli miten oli, puhumme tästä vielä.

On siis ymmärrettävä sana ja nähtävä, miten sana synnyttää, hallitsee tai värittää tunnetta, ja että sana ei ole asia - että sana ei ole tunne. Useimmille ihmisille sana on tunne. Tunteen ja sanan välillä on suora vastaavuus. Jotta kosketus tosiasiaan syntyisi, on ymmärrettävä sanan merkitys, tärkeys ja luonne.

Samoin on oltava tietoinen erilaisista pakokeinoista, sillä ongelmasta tulee haastava ja intensiivinen vasta kun se saa koko huomiomme välittömästi osakseen. Useimmat ihmiset eivät kuitenkaan halua elää näin intensiivisesti. Siksi ongelmat vahvistuvat, lisääntyvät ja juurtuvat meissä. On siis paitsi kiinnitettävä huomiota sanaan myös tiedettävä, miten mieli pyrkii pakenemaan - olemme taitavia pakenemaan elämää. Meillä on kirkko, kirjallisuus, omat kokemuksemme, tietomme, elämänkatsomuksemme ja erilaiset psykologiset väistökeinomme, jotka estävät kosketuksen tosiasiaan.

Luulemme ongelman ratkeavan, kun löydämme sen syyn, ja luulemme ymmärtävämme sen kun erittelemme sitä. Mutta onko asia näin? Tunnen pelon tai tuskan syyn ja luulen, että tämä tieto estää minua kokemasta pelkoa tai tuskaa. Voin myös analysoida pelon, tuskan, syyllisyydentunteen tms. luonnetta - ja kuitenkaan mieleni

ei ole siitä vapaa. Siis pelkkä järkeily, erittely tai syyn tunteminen ei vapauta pelon tosiasiasta, vaan syyn etsinnästä ja erittelystä tulee pakokeino. Ratkaistaksemme kaikki elämän ongelmat meidän on saatava suora kosketus ongelmaan. Mutta se on mahdollista vain, jos ymmärrämme sekä sanan että pelon merkityksen. Silloin saamme välittömän kosketuksen ongelmaan.

Puhumme ongelmista, koska nähdäkseni mieli, jolla on ongelma, millainen tahansa, tylsistyy, se pelkää vanhenemista, kuolemaa ja kaikkea mahdollista - pelättävää on paljon. Ihmisestä, joka pelkää tai alistuu kyselemättä noudattamaan malleja, tulee pian sekava, tylsä ja epäherkkä. Olette kai huomanneet, miten saamaton, sekava ja epävireinen ihminen on, kun hän pelkää? Useimmat pelkäävät niin monia asioita: elämää, kuolemaa, naapuria, työpaikan menetystä tai sitä, etteivät edes hetken verran saa tuntea elävänsä täyttä elämää. Kaikki lukemattomat pettymykset aiheuttavat pelkoa, ja pelosta tulee jäytävä ongelma, josta olette tai ette ole tietoinen. Jos olette siitä tietoinen, voitte onnistua vaientamaan sen, lievittämään ja väistelemään sitä tai sysäämään sen syrjään, mutta se on edelleenkin olemassa. Ja luodaksenne kosketuksen tuohon pelkoon, iskeytyäksenne siihen kiinni hampaillanne, teidän on, kuten olemme jo sanoneet, ymmärrettävä sanan ja pakenemisen olemus.

Ongelmamme lisääntyvät. Vaikka meillä saattaa olla turvallisuutta - fyysistä turvallisuutta, sosiaaliturvaa ja niin edelleen -, psykologisesti olemme suureksi osaksi eläimen tasolla, ja niin kauan kuin emme ymmärrä yhteiskunnan psykologista kokonaisrakennetta - emmekä siis omaakaan rakennettamme, joka on yhteiskunnan osa -, mieli ei vapaudu, vaan on aina pelon vallassa. Tästä syystä kypsällä ihmisellä, joka haluaa matkata kauas - ei kuuhun, vaan syvälle omaan itseensä löytääkseen totuuden, on oltava selkeä ja tahraton mieli. Ja mieli on tahraton ja kirkas vain

silloin kun se on vapaa - vapaa esimerkiksi pelosta. Vain silloin - ilman minkäänlaista uskoa tai opinkappaletta, ilman ponnistusta - voidaan löytää totuus.

Jos siis olemme tosissamme, ensimmäinen kysymyksemme on, voiko mieli ylipäänsä olla vapaa ongelmista. Voiko elää ilman ongelmia arkitodellisuudessa, mennä joka päivä työhön, olla naimisissa ja kasvattaa lapsia tai olla naimaton - tarkoitan tavallista elämää, yksityiskohtiin menemättä -, voiko ottaa kaiken tämän kannettavakseen oman vuosisatamme maailmassa, fantastisen teknisen kehityksen keskellä, ja elää elämää, jossa ei ole lainkaan ongelmia? Se on minusta ratkaisevaa, koska ihminen, jolla on ongelmia, elää konfliktin vallassa.

Ongelmat merkitsevät konfliktia. Mutta voiko ihminen olla aktiivinen, energinen, suorituskykyinen, selkeä, vitaalinen, ponnistelematta, toisin sanoen ilman ongelmia? Sillä jos ponnistelee alituisesti suunnalla tai toisella, ponnistelu tekee mielen epäherkäksi ja kyvyttömäksi kohtaamaan elämän. Ja elämä vyöryttää koko ajan eteemme uusia ongelmia! Tarkoitan ongelmalla jotain, jota emme käsitä, haastetta, johon reagoimme epäpätevästi tai riittämättömästi, tiedostamatta sitä täydellisesti, jolloin syntyy ristiriita haasteen ja vastauksemme välille. Vain jos vastaus on osuva, ongelmaa ei ole. Mutta mieli ei voi kohdata haastetta osuvalla tavalla, jos se on pysyvässä sotatilassa.

On huomattava, että meillä ei ole pelkästään tietoisia haasteita, toiveita ja kysymyksiä, vaan myös haasteita ja kokemuksia, joihin reagoimme piilotajuisesti. En oikeastaan käytä mielelläni sanaa ”piilotajuinen”, sillä se on kielenkäyttömme tyhjänpäiväisimpiä sanoja. Minusta piilotajunta on melko vähäpätöinen asia, vaikka siitä on tehty iso numero. Mutta piilotajunta kuuluu meihin. Se on menneisyyttä, perinnettä, se on tiedon, kokemusten, rodullisen perinnön ja kaiken oppimamme tulosta - kuten

tajuntamme yleensäkin; olemme kuitenkin tietoisia vain joistakin sen osista, emme kaikista. Havaitsemme vain tietoisen osan, koska se on ainoa alue, jota käytämme päivittäisessä työssä toimistossa ja muualla. Muut osat ovat piilossa, olemme siirtäneet ne tarkasti pois näkyvistä. Kokonaisuuden tiedostaminen ei kuitenkaan tarkoita menneisyyden, piilossa olevan ylläpitämistä.

Useimmat meistä elävät unennäön tilassa. Emme tiedosta uniemme koko sisältöä, vaan elämme tietyllä tasolla, tietyllä lohkolla, ja tämä lohko voi yksittäiseen haasteeseen reagoidessaan saada aikaan vain ristiriitaa. Vain silloin kun haaste kohdataan täydellisesti, ristiriita ja sen mukana myös ongelma lakkaa.

On siis kysyttävä, onko mahdollista, että kukin meistä - ihmisenä, joka on elänyt kaksi miljoonaa vuotta ja ehkä kauemminkin keräten tietoa ja kokemusta ranskalaisena, englantilaisena, intialaisena tai jonakin muuna - olisi vapaa kaikesta tästä menneisyydestään kohtaamaan haasteen, joka on aina nykyhetkessä? Muutoin elämä on pelkoa, konfliktia, kärsimystä. Voitte rukoilla kaikkia ihmisen keksimiä jumalia, hakea apua kaikista organisoiduista uskonnoista ja niiden uskomuksista ja rituaaleista, mutta ongelma ei tule koskaan ratkeamaan sillä tavalla. Se on pakenemista, turhaa pakenemista. Voisitte yhtä hyvin ottaa ryypyn. Vain sillä on merkitystä, että pakenemisen asemesta ymmärrämme koko tämän rakenteen - menneisyyden ja nykyisyyden -, emme älyllisesti, vaan löytämällä aidon kosketuksen siihen ja olemalla välittömästi tietoisia siitä. Silloin ehkä pääsemme perille siitä mitä eläminen tarkoittaa. Pääsemme perille omin voimin, ihmisenä - emme yksilönä, vaan ihmisenä -, sillä ihminen on paljon enemmän kuin yksilö, hän on kokonaisuus, kahden miljoonan vuoden tulos, kaiken sen mitä on kerännyt, hän ei ole nurkkaansa vetäytynyt yksilö. Silloin ehkä tiedämme mitä on elää ilman konfliktia - ja siinä piilee suurenmoinen kauneus. Vain mieli,

joka on vapautunut kaikista ongelmista ja sen takia ponnistelusta, voi löytää ulottuvuuden, joka ei ole sen itsensä aikaansaama, ulottuvuuden joka ei ole pelkkä sana tai tunne.

Nyt ehkä haluatte esittää kysymyksiä.

Kysymys: Mitä voimme tehdä ollaksemme tietoisia, tarkkaavaisia?

Krishnamurti: Nähdäkseni ette voi tehdä mitään. Ainoa mitä voitte tehdä on olla tietoinen siitä, että ette ole tietoinen. Ymmärrättekö? Yrityksenne olla tietoinen, tarkkaavainen synnyttää konfliktia, vääntöä, tapahtumaketjun joka edellyttää aikaa. En aio syventyä ajan kysymykseen nyt - teen sen jonain toisena päivänä. Useimmat meistä haluavat jatkuvuutta, ajattelemme: ”Kunpa voisin olla tarkkaavainen koko ajan, silloin saisin ongelmani ratkaistuksi.” Mutta emme voi olla tarkkaavaisia koko ajan, se on mahdotonta, edes fyysiset aivomme eivät pysty ylläpitämään jatkuvaa valppautta. Jos sen sijaan tiedostamme, ettemme ole tarkkaavaisia, silloin tarkkaavaisuus syntyy itsestään. Pyydän: kuunnelkaa, älkää sanoko ”aion yrittää”, vaan tehkää se. Eli kiinnittäkää huomio tarkkaamattomuuteenne, joka saa aikaan konflikteja. Vain tarkkaamattomuus luo ongelmia, eikö niin? Jos olen tarkkaavainen vaikka vain minuutin, tuon tietoisen minuutin aikana ei ole ongelmaa, sitä ei yksinkertaisesti ole olemassa. Tarkoitan olemista valppaana, tarkkaavaisena ei vain hermoillanne, elimillänne, silmillänne ja korvillanne, vaan myös mielen ja tunteen tasolla. Ja tällaisen täydellisen huomion hetkenä ei ole mitään kokemista eikä niin ollen kokijaakaan. Mutta useimmat meistä eivät ole tietoisia tarkkaamattomuudestaan, ja siitä seuraa konflikteja. Kun olemme tarkkaamattomia, sanomme asioita joita emme tarkoita, toimimme puolinaisesti ja reagoimme ehdollistuneesti. Ja tämä tarkkaamattomuus luo ongelmia.

Mutta jos olemme tietoisia tarkkaamattomuudesta, se ei synnytä ongelmia.

Mahtanetteko olla mukana?

Kysymys: Vaikka tajunta on jakautunut osastoihin, eikö näiden eri lohkojen välillä ole aika lailla vuorovaikutusta?

Krishnamurti: Varmasti. Osastot vaikuttavat toisiinsa ja ovat varsin paljon vuorovaikutuksessa. Se lienee selvä asia?

Kommentti: Kyllä. Mutta puhuessanne vaikeuksista, joita syntyy - aineellisista, emotionaalisista ja sosiaalisista -, puhuitte ikään kuin ratkaisu olisi osastokohtainen asia.

Krishnamurti: Ei, olen pahoillani, jos sanoin niin, en tarkoittanut sitä. Tarkoitan jotain aivan muuta.

Kysymys: Mitä sitten tarkoitatte?

Krishnamurti: Selitän. Ensinnäkään en ole auktoriteetti. Jos pidätte minua auktoriteettina, emme ymmärrä toisiamme. Mutta jos te ja minä koetamme ymmärtää toisiamme, suhteemme on aivan erilainen. Älkää irrottako yksittäistä puheen kohtaa yhteydestään.

Olemme ihmisinä jakautuneet osiin, jotka vaikuttavat toisiinsa. Jos olemme hyvin järkeileviä, tulkitsemme koko elämän järjen ehdoilla, ja järki on suhteessa muihin osiin. Jos taas olemme hyvin emotionaalisia, sekin on jakautumisen tulos, jolloin jakautuneet osat ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Annamme etusijan yhdelle osastolle, joka sitten hallitsee elämäämme. Niin kauan kuin elämme näissä osastoissa tai lohkoissa, olkoon että ne ovat jonkinlaisessa yhteydessä keskenään, elämämme on ristiriitaista ja teennäistä, se on kamppailua ja konfliktia. Ja vain silloin kun minkäänlaista konfliktia ei ole, me olemme eheitä ihmisiä, joiden mieli pystyy pääsemään hyvin kauas luomatta illuusioita.

Saanko esittää teille kysymyksen? Olette kuunnelleet minua neljäkymmentäviisi minuuttia. Kun ehkä useimmat

tai monet teistä ymmärtävät englantia ja ovat kuunnelleet neljäkymmentäviisi minuuttia - mitä teille on tapahtunut? Minusta on paljon tärkeämpää kysyä tätä kuin että te esitätte kysymyksiä minulle. Mitä tapahtuu itse asiassa - ei teoreettisesti tai käsitteellisesti? Se on ainoa merkityksellinen asia, ei mikään muu. Toivottavasti kysymykseni ei loukkaa ketään. Se ei ole tarkoitukseni.

Esitän kysymyksen, jota mielestäni jokaisen meistä tulisi pohtia: onko tällaisella puheella - epämuodollisella, keskustelevalla puheella tai luennolla -, niin paljon merkitystä ja voimaa, että mieli joutuu ravistelun kohteeksi ja näkee jotain uutta? Muussa tapauksessa nämä puheet ovat yhtä tyhjän kanssa, sillä sanojahan voidaan latoa peräkkäin loputtomasti - kirjoittamalla, lukemalla, kuuntelemalla. Mutta jos kuuntelee siinä merkityksessä kuin olemme selittäneet, kuuntelee ponnistelematta ja selkeästi, silloin jo itse tämä kuuntelu on toiminnan väline. Teidän ei tarvitse tehdä sen hyväksi mitään - kuuntelu sinänsä on toimintaa.

Se on kuin näkisi jotain, kuin katselisi kukkaa. Emme koskaan katso kukkaa oikeasti, vaan mielen, ajattelun, käsitteiden ja mielipiteiden välityksellä tai kasviopillisen tiedon pohjalta. Siis ajatus katsoo - ei niinkään silmä, vaan ajatus. Ajatuksemme, käsitteemme, mielipiteemme ja kasviopillinen tietämyksemme sekaantuvat katsomiseen. Vain katsoessanne asiaa täydellisesti teillä on siihen välitön kosketus, ja täydellinen katsominen vaatii paljon energiaa - ei sanoja peräkkäin, ne eivät luo energiaa. Energiaa luo vain tarkkailu, kuuntelu, oppiminen ilman tarkkailijaa niin, että on vain tosiasia ilman sitä katsovaa kokijaa.

Kysymys: Tarkoitatteko, että ollessamme kosketuksessa asioihin tai ongelmiin ei ole tehtävissä mitään muuta kuin hyväksyä asiat sellaisinaan?

Krishnamurti: Jos katsotte jotain hiljaisuudesta käsin - en tiedä oletteko koskaan tehneet niin -, jos katsotte vaimoanne, miestänne, kukkaa tai mitä muuta tahansa ilman että menneisyys tulee väliin tietona, käsitteenä, päätelmänä tai kokemuksena, silloin olette välittömässä yhteydessä asian kanssa arvioimatta onko se mieluisa vai epämieluisa. Jos katsotte näin valppaasti, huomaatte, ettei ole kokijaa ja kokemisen kohdetta, ettei ole keskusta, josta käsin katsotte. Olette varmaan havainneet tämän yksinkertaisen ilmiön. Kun näette jotain oikein kaunista, tuo kauniiksi sanomanne asia syrjäyttää hetkeksi kaikki ajatuksenne, ja tuo kauneus, tuo valtava tunne, vuori, järvi tai jokin muu saa teidät valtaansa. Parin sekunnin ajan teitä ei ole, on vain se mitä näette. Näkemänne on vallannut teidät, ohittanut teidät, tyrmännyt teidät - jos voin käyttää tätä sanaa. Mutta tarkkaileminen joutumatta tarkkailun kohteen valtaan on aivan eri asia. Jos osaatte katsoa ja olla valppaasti tietoinen jokaisesta syntyvästä ongelmasta, huomaatte, ettei ole tarkkailijaa eikä tarkkailun kohdetta, on vain valpas tietoisuus ilman keskusta.

Kysymys: Nähtävästi silloin ei ole ponnistusta.

Krishnamurti: Silloin ei ole ponnistusta - mutta se vaatii syventymistä asiaan. Ehkä pohdimme sitä tavatessamme seuraavan kerran.

Kysymys: Miten määrittelette sanan ”tosiasia”?

Krishnamurti: Miten määrittelen sanan ”tosiasia”? Emme kylläkään ole täällä määritelmien takia, mutta sanakirjan mukaan tosiasia on jotain tarkkailtavaa ja tunnettavaa, kaikkien koettavissa olevaa. On tosiasia, että tuo mikrofoni on tässä. Mikä sitten on tosiasia kun olen vihainen? Ei se, kuka on syypää vihaan eikä se, miten ehdollistunut taustani reagoi tuohon vihaan. Tosiasia on mikä on, toisin sanoen viha, ja sanaa ”viha” käytetään tuon tosiasian tunnistamiseen. Käytän sanaa määritelläkseni,

luokitellakseni tiettyä tunnetta, jota kutsun vihaksi. On siis sekä fyysisiä että psykologisia tosiasioita samoin kuin älyllisiä käsitteitä, joita sanomme tosiasioiksi.

Kommentti: Kun tarkkailee jotain noista tosiasioista, siihen reagoi eikä vain istu ja katsele.

Krishnamurti: Aivan oikein. Kun tarkkailee tosiasiaa, tuo tosiasia synnyttää reaktioita. Sanotte minulle jotain joka loukkaa minua tai tuottaa minulle mielihyvää. Olen kuollut tai halvaantunut jollen reagoi, totta kai. Jos sanotte minua idiootiksi, minun on reagoitava ja niinollen syvennyttävä asiaan. Minun on tarkasteltava asiaa antamatta samalla mitalla takaisin. Reaktioni läpi katson miten asian laita on. Voinhan olla idiootti ja varmaan olenkin, siispä katson miten asia on, pitkittämättä reaktiotani.

16. toukokuuta 1965

2. puhe

Kun pelko ei jatku

Ellei ole täysin tyytyväinen vallitsevaan asiain tilaan itsessään ja maailmassa – yleiseen kärsimykseen ja epäjärjestykseen -, ihmisen on täytynyt kysyä, olisiko mahdollista saada aikaan perusteellinen muutos, niin että mieli ja koko olemus uudistuisi, olisi nuori, raikas, tahraton ja elinvoimainen. Tämä kysymys ei tarkoita kiistelyä maailman ja niin ollen itsensä kanssa, sillä kiistely itsensä kanssa ei johda mihinkään. Ymmärtääkseen oikein on esitettävä itselleen oikea kysymys; mutta kysymisessä on omat vaikeutensa. Kysyessään useimmat haluavat vastauksen, tyydyttävän, hyväksyttävän ja mieleisen vastauksen, ja tämä aiheuttaa pysähtyneen tilan, jossa mieli ei toimi vapaasti.

On siis kysyttävä itseltään, onko ihmisen mahdollista muuttua syvällisesti eikä vain pinnallisesti, sillä pinnallisesti me muutumme koko ajan. Ulkoisesti meihin vaikuttavat uudet keksinnöt, tietokone, automaatio, väestön kasvu ja taloudellinen kehitys. Nämä tekijät saavat aikaan tiettyä pinnallista muutosta. Meihin vaikuttavat ilmasto, ravinto, vaatteet, yhteiskunta, kulttuuri jossa elämme - nämä tekijät vaikuttavat pinnallisesti luonteeseemme, näkemyksiimme ja ajatuksiimme. Mutta jos olemme menneet pintaa syvemmälle - eristäytymättä, pakenematta luostariin, uskomuksiin ja rituaaleihin, joita eri uskontokunnat pitävät tarjolla - ja kysyneet onko mahdollista saada aikaan perusteellinen muutos itsessämme, silloin ehkä voimme syventyä asiaan yhdessä ja tutkia mitä sana ”muutos” tarkoittaa ja onko perinpohjainen muutos ylipäänsä mahdollinen.

Pelkkä tyytymättömyys johtaa kapinointiin yhteiskuntaa vastaan. Kapinointi on reaktio, ja kaikki kapinoinnin synnyttämä toiminta ja haasteet voivat johtaa vain uuteen

reaktiosarjaan eivätkä sen vuoksi voi aikaansaada täydellistä ymmärtämistä. Meidän on siis tarkattava omaa tyytymättömyyttämme. Useimmat meistä ovat tyytymättömiä, ja pelkkä tyytymättömyys voidaan tyydyttää helposti - ja myös tuo tyydytys on reaktio. Näin heilahtelemme tyytymättömyyden ja tyydytyksen välillä kuvitellen että kysymyksessä on muutos.

Haluaisin korostaa, että emme tarkastele näitä asioita vain älyllisesti, siis sanallisesti tai järkeillen, vaan selvittääksemme kysymyksen omakohtaisesti, ja sen vuoksi olisi hyvä kuunnella puhetta hyväksymättä tai torjumatta sitä. Puheesta saa paljon enemmän irti, jos sitä kuuntelee kuin ystävien kesken. Aiomme nimittäin puhua jokseenkin vaikeasta asiasta, ja olisi hyödytöntä ottaa puhe vain älyllisenä viihteenä, asiana josta voi olla jotain mieltä. Olisi tärkeää osata kuunnella niin, että vallitsee tietty helppouden tuntu, tarkkailu ilman ponnistelua ja vastustusta, joka useimmilla meistä käynnistyy puolustusmekanismin tavoin aivan vaistomaisesti ja itsestään. Vetäydymme vaistomaisesti kun jokin ei miellytä meitä, menemme puolustuskannalle sanallisesti, älyllisesti ja muilla tavoin, ja tällainen puolustautuva asenne estää meitä kuuntelemasta, tutkimasta.

Ryhdymme nyt tutkimaan. Tutkimiseen tarvitaan tietynlaista vapauden tunnetta. Mielen on pyrittävä olemaan vapaa, muuten se ei voi tehdä löytöjä. Sen on myös oltava tietyllä tavalla intensiivinen totuuden etsinnässään. Mutta tutkiminen pysähtyy, jos tähtäämme tiettyyn vastaukseen - vastaukseen joka tyydyttää tarpeita tai vastaa odotuksia. Kun olemme tietoisia kaikesta tästä, voimme kysyä, voiko tavallisissa ihmisissä - perinteistä ja valtavasta historiallisesta menneisyydestä huolimatta - tapahtua perinpohjainen muutos; onko se yleensäkään mahdollista.

Teknisessä mielessä maailma edistyy valtavasti; tapahtuu suunnattomia, arvaamattomia muutoksia. Niistä saattaa

syntyä uusi yhteiskunta - mutta ihmisinä me olemme aina vain samanlaisia; joskin hieman hiotumpia käytökseltämme, hieman taitavampia ja sopeutuvampia, mutta surumme ovat yhä selvittämättä, yksinäisyydelle ja pelolle ei näy loppua, ja kuolema on meille ymmärryksen ylittävä asia. Useimmat ovat mukavuudenhaluisia ja tulevat helposti tyydytetyiksi eivätkä kysy, olisiko perusteellinen muutos mahdollinen.

Kun puhuja esittää teille tämän kysymyksen, siitä joko tulee teille omakohtainen ja haastava tai te ainoastaan sopeudutte tilanteeseen tarkastelemalla kysymystä ulkoapäin. Kun olette nälkäinen, kenenkään ei tarvitse tulla ilmoittamaan sitä teille. Tiedätte sen itse. Jos samalla tavoin kysytte itseltänne, onko perusteellinen muuttuminen mahdollista, se on teidän oma kysymyksenne, ei minun. Ongelmasta tulee teidän omanne, ei jonkun toisen. Ja kun se on teidän oma ongelmanne, te pystytte katsomaan sitä aivan eri tavalla kuin jos joku toinen olisi ottanut sen esille.

Muutos edellyttää järjestystä. Olemme epäjärjestyksen tilassa, ja epäjärjestyksen korjaamiseen tarvitaan järjestystä - järjestystä yhteiskunnassa, järjestystä itsessämme ja arvoissamme, näkemyksissämme. Siis muuttuminen siinä mielessä kuin käytämme tuota sanaa tarkoittaa olemista vapaa saamaan aikaan järjestyksen. Mutta yhteiskunta ei halua vapautta, koska se pelkää vapauden tuovan mukanaan epäjärjestystä. Siksi yhteiskunta sitoo aina yksilöä psykologiseen rakenteeseensa. Yhteiskunta pelkää vapauden aiheuttavan epäjärjestystä, se tyytyy elämään siinä epäjärjestyksessä, jota se kutsuu järjestykseksi, eikä sen vuoksi voi tehdä syvälle meneviä kokeiluja. Vain yksilö voi tehdä kokeiluja ja selvittää itselleen, mikä on se perinpohjainen kumous joka on samalla järjestystä.

Siis käyttäessäni sanaa muutos tarkoitan muutosta epäjärjestyksestä järjestykseen, sillä yksilöinä emme ole järjestyksessä. Olemme konfliktin, ahdistuksen ja sekaannuksen vallassa, olemme ahneita ja kateellisia -

kaikkea sitä mikä kuuluu ihmisen rakenteeseen. Pelkäämme niin monia asioita, ja tämän pelon rakenteen muuttaminen on järjestyksen aikaansaamista. Järjestys ei ole yhteiskuntaan kohdistuvan kapinan tuote, koska yhteiskunnan vastainen kapina on reaktio ja synnyttää lisää reaktioita yhteiskunnan rajojen sisällä, ja kuten kommunismi tai mikä muu reaktio tahansa se palaa lopulta takaisin siihen mistä lähti liikkeelle.

Puhun muutoksesta joka ei ole reaktio - joka ei ole reaktio yhteiskuntaa vastaan, niin sanottua järjestystä vastaan, vaan epäjärjestyksen rakenteen ymmärtämistä, joka saa aikaan järjestyksen. Tämä on perinpohjainen kumous.

Toivottavasti olen ilmaissut asian selvästi - jollen, keskustelemme siitä kun olen lopettanut puheen.

Muutoksen sanotaan edellyttävän aikaa: olen tällainen, ja itseni muuttaminen toisenlaiseksi edellyttää aikaa, eikö niin? Se on hyvin yksinkertaista. Olen se mitä olen, kaikkine huolineni, pelkoineni, toiveineni, kärsimyksineni, ja haluan kaikkeen tähän muutosta, järjestystä, ja järjestyksen luominen vie aikaa. Olemme pelon vallassa ja meistä näyttää, että pelosta vapautuminen vie aikaa. Pelkään, ja pelosta selviytyminen, eroon pääseminen tai sen ymmärtäminen vie aikaa. Se on varsin ilmeistä - ainakin luulemme niin.

Mutta mitä on aika? Emme pohdi tätä filosofiana, käsitteenä tai asiana joka teidän on opittava, vaan tarkkailemalla sitä omintakeisesti.

Ottakaamme esimerkiksi pelko. Pelkäämme monia asioita, ja perimmäisin pelon aihe on tietenkin kuolema. Mutta pelkäämme myös toisten mielipiteitä, työpaikan menetystä, joutumista alistettuun asemaan - meitä ympäröi kokonainen pelon verkosto. Näemme, että pelko synnyttää kaikenlaisia pakokeinoja, se synnyttää pimeyttä, epätietoisuutta, tuskaa. Mieli joutuu sekavuuden ja epätietoisuuden valtaan ja

pakenee, koska ei ole pystynyt ratkaisemaan pelon ongelmaa. Se pakenee uskomuksien, alkoholin, seksin ja muiden pakokeinojen avulla.

Ollakseen kokonaan vapaa pelosta - kaikilla tajunnan tasoilla, ei vain pinnallisesti - on ymmärrettävä pelon luonne ja merkitys, ja tämän ymmärtämisen me luulemme vievän aikaa. Sanomme: ”Pelkään, mutta aion selvittää pelon syyn.” Niinpä etsimme pelon syytä, erittelemme sitä, kysymme analyytikon mielipidettä tai pakenemme pelkoa jollain muulla tavalla. Kaikkeen tähän tarvitaan aikaa, eikö niin? Sanomme: ”En ole vapaa, mutta jonain päivänä vapaudun pelosta.”

Aika tarkoittaa siirtymistä siitä mikä on siihen minkä tulisi olla. Pelkään, mutta jonain päivänä vapaudun pelosta, ja siihen tarvitaan aikaa - näin ainakin luulemme. Muutos siitä mikä on siihen minkä tulisi olla vaatii aikaa. Ja aika näiden kahden välissä sisältää ponnistelua. En pidä pelosta ja aion ponnistella ymmärtääkseni, eritelläkseni, paloitellakseni sen tai saadakseni selville sen syyn - tai aion paeta siitä kokonaan. Kaikki tämä edellyttää ponnistusta, olemme tottuneet ponnisteluun. Sisällämme on ainainen ristiriita näiden kahden välillä - sen mikä on ja sen minkä tulisi olla. Se mitä minun tulisi olla on ajatuksen luoma mielikuva, se ei ole se mikä olen, siis tosiasia. Ja se mikä olen voidaan muuttaa vain ymmärtämällä ajan luoma epäjärjestys. Oletteko mukana? Kun pelkään, se on fakta: minä pelkään. Jos otan avukseni aikatekijän, silloin pitkitän sitä mikä on, josta seuraa epäjärjestystä. Sanoinko tämän selvästi?

Olemme ehdollistuneet ajattelemaan, että tarvitaan aikaa, että tarvitaan asteittaista edistystä jotta muuttuisimme. Esimerkiksi me kaikki haluamme toteuttaa itseämme elämässä eri tavoin - taiteilijana tai jollain muulla tavalla -, ja tähän itsensä toteuttamiseen, joka edellyttää aikaa, sisältyy huolta ja tuskaa, pelkoa. Haluaisin olla jotakin, jota en ole.

Kysymyksemme on siis: onko ihmisen mahdollista muuttua kytkemättä aikaa mukaan laisinkaan? Voiko pelosta vapautua täydellisesti ja välittömästi? Sillä jollen vapaudu pelosta välittömästi, panen alulle sen jatkumisen, joten pelko jatkuu - ja kun pelko jatkuu, myös epäjärjestys jatkuu.

Onko minun siis mahdollista vapautua pelosta kokonaan, täydellisesti, nyt heti? Jos annan pelon jatkua, luon koko ajan lisää epäjärjestystä. Näen, että aika on epäjärjestyksen tekijä eikä väline, joka auttaa vapautumaan pelosta myöhemmin, joskus toiste. On siis asteittainen tapa vapautua pelosta samalla tavoin kuin on asteittainen tapa vapautua kansallisuusaatteen myrkystä. Jos olette kansallismielinen mutta sanotte, että jonain päivänä ihmisten välinen veljeys voittaa, se tarkoittaa, että näiden kahden ajankohdan välillä on vihaa, sotia, hävitystä - kaikkia niitä kauheuksia, joita ihmisten välinen jako aiheuttaa, toisin sanoen aika luo epäjärjestystä. Kun siis tuotte ajan mukaan pyrkiessänne perinpohjaiseen muutokseen, te edistätte epäjärjestystä, ette järjestystä. Ja jos ymmärrätte tämän ei sanoina, vaan tosiasiana, silloin tämä oivallus sinänsä on kumous - koska olemme tottuneet aikaan.

Tiedämme hyvin mitä mustasukkaisuus on. Useimmat ovat mustasukkaisia syystä tai toisesta. Ja kun mustasukkaisuuden annetaan jatkua, tuloksena on tuskaa, ahdistusta, riitoja, vihaa jne. Sen jatkuminen tuottaa lisää hämmennystä. Onko siis mahdollista vapautua pelosta tai mustasukkaisuudesta täydellisesti ja välittömästi? Jos sanotte, että se ei ole mahdollista, olette jo lukkiutuneet kannanottoonne, lakanneet kokeilemasta, keksimästä. Mutta tavallisesti sanomme, että se ei ole mahdollista, koska olemme niin laiskoja ja välinpitämättömiä, että annamme mieluummin tuskan ja nautinnonhalun, mustasukkaisuuden ja pelon jatkua. Olemme niin tottuneita mustasukkaisuuteen ja pelkoon, että siedämme niitä mieluummin kuin

selvitämme, onko mahdollista olla vapaa tästä omalaatuisesta pelon painolastista.

Miksi ylipäänsä otamme mukaan ajan, siinä mielessä kuin nyt on puhe? Miksi hyväksymme pelon jatkumisen? Miksi? Älkää vastatko - eikä tämä ole myöskään retorinen kysymys. Emme ehkä koskaan ole kysyneet, miksi annamme pelon jatkua päivääkään, minuuttiakaan, tietäen mitä vahinkoa, mitä vihaa, mitä valheita, teeskentelyä, sekasortoa ja ristiriitaa se saa aikaan. Todennäköisesti hyväksymme sen, koska olemme tottuneet siihen emmekä tunne muuta kuin vähitellen tapahtuvan vapautumisen - ainakin luulemme, että voimme vapautua pelosta vähitellen. Mutta nyt näemme, että kun pelko saa jatkua, se tietää sekavuutta, ponnistelua, onnettomuutta. Hyväksymme sen vain koska olemme ehdollistuneet siihen. Siispä kysymme itseltämme: onko ylipäänsä mahdollista katsoa ajatusta ilman että aika tulee väliin, katsoa pelkoa, ymmärtää pelon luonne - ei pelon oireita, ei pelon erilaisia ilmenemismuotoja tai syitä, vaan ymmärtää pelko sinänsä?

Mitä on pelko? On tärkeätä ymmärtää tämä, koska useimmat meistä pelkäävät, ei ainoastaan tajunnan pinnassa, vaan myös syvemmällä. On erilaisia pelon muotoja, eikä meidän tarvitse käydä läpi niitä kaikkia, mutta jokainen pelko on vuorovaikutuksen tulos. Pelolla on syy, se ei ole olemassa itsekseen, ja meistä näyttää, että vapaudumme pelosta ymmärtämällä sen syyn. Mutta se ei ole mahdollista. Tiedätte miksi pelkäätte. Olette todennäköisesti tarkastelleet pelkoa ja tiedätte mikä aiheuttaa pelkonne, mutta vaikka tunnette syyn, ette vapaudu oireista. Havaitsemme siis, että pelon syyn löytäminen ei välttämättä vapauta pelosta, ei myöskään pelon erritteleminen. Myös erittely on aikaa.

Miten siis voi vapautua pelosta välittömästi? Esitämme itsellemme todella valtavan kysymyksen. Ja tätä voi kysyä

itseltään vasta sitten kun on ymmärtänyt, mitä ajan asteittainen toimintatapa merkitsee.

Kuinka voi vapautua pelosta välittömästi? Kun käytän sanaa ”kuinka”, en viittaa sillä menettelytavan etsintään, sillä menetelmä tai järjestelmä edellyttää aikaa ja sen vuoksi epäjärjestystä. Onko siis mahdollista olla vapaa pelosta välittömästi?

Entä poistaako ajatus pelkoa vai luoko se sitä? Ajatus itse on se maaperä, josta pelko nousee. Pyydän kuuntelemaan tätä tarkasti, jotta ette sanoisi minun puhuneen ajattelemattomuuden puolesta tai neuvoneen olemaan ajattelematta.

Olettakaamme että pelkään kuolemaa - siis huomista päivää, vanhuutta, tuskaa, kärsimystä ja väistämätöntä loppua. Ajatus, joka on kokenut sekä kipua ja sairauksia että nuoruuden nautintoja, ottaa tulevaisuuden avuksi: se sijoittaa kuoleman jonnekin kauas, välimatkan päähän, ja joka kerta ajatellessaan sitä synnyttää pelon. Tai koska ei ole ymmärtänyt pelon ongelmaa, turvautuu uskomuksiin, toiveisiin jne. Osaanko siis katsoa pelkoa ilman ajatuksen väliintuloa?

Sanonko tämän kyllin selvästi? Sanallinen ymmärtäminen ei ole sama kuin asian välitön oivaltaminen. Voitte sanoa minulle jotain, johon minä vastaan: ”Kyllä, olen yhtä mieltä, ymmärrän sanallisesti mitä tarkoitatte.” Mutta näkeminen sanallisesti ei ole näkemistä. Voin katsella kukkaa, ja vaikka näen sen silmilläni - valon, värin jne. -, näen sen vain sanallisesti. Kukan näkeminen silmällä ei ole sama asia kuin sen näkeminen sanan avulla. Useimmat meistä näkevät kukan sanan välityksellä eivätkä näe sitä tosiasiallisesti. Meillä on jos jonkinlaisia käsityksiä, kasviopillista tai muuta tietoa katsellessamme kukkaa. Samalla tavoin voitte ymmärtää sanojen merkityksen tähän asti ja olla yhtä mieltä tai eri mieltä; tai ette ole ymmärtäneet käyttämiäni sanoja

tai korvaatte ne omillanne tulkiten sanottua omalla tavallanne. Ja mitä sen vuoksi tapahtuu? Ette näe todella oman pelkonne luonnetta. Kun siis sanotte ”ymmärrän mitä sanotte”, tarkoittaako se että teillä on kosketus pelkoonne - henkilökohtaisen pelon muotoonne - vai siihen sanaan, joka ilmaisee että pelkäätte?

Fyysisessä kosketuksessa oleminen on helppoa. Voin koskettaa tätä mikrofonia ja tiedän että välillämme on kosketus. Ei ole mitään väliaikaa, tapahtumassa ei ole mitään epäselvää. Mutta meillä ei ole täydellistä kosketusta toiseen ihmiseen eikä mihinkään muuhunkaan. Tarkkailkaa ja huomaatte, että tämä ei ole vain yleistys, vaan asia on näin. Voin saada fyysisen kosketuksen johonkin, mutta kosketuksen saaminen pelkoon on paljon vaikeampaa, koska se vaatii äärimmäistä valppautta - valppautta, jossa ei ole sanojen, selitysten ja pakokeinojen aiheuttamaa energian tuhlausta. Vain silloin olette kosketuksessa pelkoon - ja juuri tätä tarkoittaa, kun kysymme itseltämme, onko mahdollista vapautua pelosta välittömästi. Se tarkoittaa, että kaikki pelon pakeneminen on päättynyt - kaikki sanan avulla pakeneminen. Koska sana ei ainoastaan vahvista peloksi nimitettyä ilmiötä samaistumisen kautta, vaan sana itse voi olla pelon syy. Voimme esimerkiksi nähdä miten sana ”kuolema” herättää mielikuvia, aiheuttaa pelkoa. Siis sana itsessään luo pelkoa, ja kun haluamme luoda kosketuksen pelkoon, sana estää sen. Kosketettaessa mikrofonia ei ole pakoa, ei sanaa, ei siihen liittyvää ajatusta. Mutta jotta syntyisi välitön tuntuma pelkoon, on ymmärrettävä sanan merkitys ja luonne. On huomattava, että ajatus syntyy sanasta. Ajatus on sanan aiheuttama reaktio, ja meidän on oltava tietoisia siitä. Toivottavasti olette mukana.

Kun sanon, että on mahdollista olla täysin vapaa pelosta, en tarkoita ettemme haluaisi välttyä jäämästä bussin tai rekan alle - se on luonnollinen vaisto, joka suojelee fyysistä

kehoamme. Mutta kun ajatus rakentaa siitä mielikuvan, tuo mielikuva luo pelkoa. Voiko mieli siis katsoa pelkoa ilman sanaa - sallimatta itsensä paeta sanomalla: ”Vapaudun pelosta joskus myöhemmin” - niin että sillä on täydellinen kosketus peloksi kutsuttuun ilmiöön?

Emme ole milloinkaan todellisessa kosketuksessa keneenkään, eikö niin? Voin olla fyysisessä kosketuksessa vaimoni, mieheni tai lasteni kanssa, mutta muuta kosketusta ei olekaan. Minulla on muistoja vaimostani, miehestäni, lapsistani, naapuristani ja kosketus näihin muistoihin. Minulla on muistoja, muistikuvia, sekä mieluisia että epämieluisia, ja ne tulevat väliin estäen suoran yhteyden toisen kanssa. Suora kosketus toiseen edellyttää, että välissä ei ole muistikuvan muodostamaa verhoa.

Onko teillä siis todellinen kosketus pelkoon? Mahdattekohan ymmärtää tämän kysymyksen ja kaiken mitä siihen sisältyy? Katsotteko pelkoa tarkkailijana, pelon ollessa tarkkailun kohde? Oletteko ajattelija, joka tarkkailee peloksi nimitettyä asiaa? Vai katsotteko pelkoa, mutta ette tarkkailijana, vaan ilman arvioivaa keskusta josta käsin katsotte, niin että jäljellä on vain pelko?

Sanon asian toisella tavalla. Elämämme on suurimmaksi osaksi konfliktia, jossa se mikä on ja se minkä tulisi olla ottavat yhteen. Ja olemme tottuneet ponnistukseen, alituiseen vääntöön jota käydään sisällämme, riitelyyn ja sovitteluun näiden kahden välillä. Olemme tottuneet tähän loputtomaan taisteluun ja tunnemme vain sen, olemme ehdollistuneet siihen lapsuudesta saakka. Koko yhteiskunnan rakenne - uskonnolliset ja moraaliset käsityksemme, kaikki - perustuu alituiseen ponnisteluun, pyrkimykseen tulla joksikin.

Älkää sanoko: ”Mitä me olisimme ilman ponnistusta ja tavoittelua? Olisimme apinoita niin kuin joskus ennen, juuttuisimme paikoillemme.” Se on tavallinen reagointitapa.

Mutta juuri tavoittelussamme on mukana melko paljon apinaa - sitä ovat loputon ahneus, kateus ja pelko, sitä on polttava tarve saada nautintoa ja jatkaa sitä. Nautinnon jatkamisen tarve aikaansaa ponnistelua, ja meidän sosiaaliset, moraaliset, uskonnolliset ja eettiset arvomme perustuvat nautinnon tavoitteluun. Tiedämme mitä rakkaus on vain nautinnon kautta. Kun ymmärrämme nautinnonhalun merkityksen ja olemuksen, silloin rakkaus ehkä saa aivan toisen luonteen, johon ei kuulu mustasukkaisuutta, omistamisenhalua eikä alistamista. Mutta tullaksemme tähän meidän on nähtävä ponnistuksen luonne - miten se muuntaa sitä mikä on siksi minkä tulisi olla. Se minkä tulisi olla on nautinnon jatkamista. Sanomme sitä yleväksi, hyväksi tai hyveelliseksi, mutta sanakulissin takana on nautinnon tavoittelu.

Onko siis mahdollista saada aikaan perinpohjainen kumous itsessämme? Sellainen kumous tarvitaan, muutoin elämämme jää pinnalliseksi, tyhjänpäiväiseksi, tylsäksi, keskinkertaiseksi; siinä ei ole mitään uutta. Onko mahdollista lopettaa pelko ilman ponnistusta? Voitte lopettaa pelon vain olemalla suorassa kosketuksessa peloksi nimitettyyn tunteeseen ilman ajatuksen ja sanan väliintuloa, ja tämä tapahtuu välittömästi, jos olette ymmärtäneet ajan, nautinnon etsinnän ja epäjärjestyksen kokonaisluonteen.

Kaikki tämä vaatii paljon energiaa. Viime kädessä minkä tahansa, myös puheen, kuunteleminen vaatii energiaa. Mutta jos ette ole kiinnostunut siitä mistä puhutaan, jos vilkuilette ympärillenne, jos olette ajatuksissanne tai pidätte kiinni jostain mutkikkaasta lähestymistavasta, silloin tämä on ikävää ja tuhlaatte vain energiaa ettekä ole täysin tarkkaavainen. Täydellinen tarkkaavaisuus vaatii energiaa, sekä fyysistä että neurologista - energiaa joka ei tuhlaudu sanoihin, pakokeinoihin tai yrityksiin päästä eroon siitä mikä on. Vain silloin kun koko energia on läsnä ja kohtaa peloksi kutsumamme asian, mieli pystyy katsomaan

tarkkaan sitä mikä on ja näkemään omin silmin, että on mahdollista olla vapaa pelosta.

Ehkä haluatte esittää kysymyksiä tai keskustella asiasta.

Kysymys: Mitä sanotte pelosta, joka liittyy päivittäisiin tapahtumiin?

Krishnamurti: Jokainen päivä tuo uusia tapahtumia, ja yleensä kohtaamme ne peläten, koska tunnemme entuudestaan mielihyvän tai mielipahan, jota tietynlainen tapahtuma on aikaisemmin aiheuttanut. Kohtaamme siis päivän tapahtumat pelon jo ehdollistamina. Minusta näyttää, että emme oikein ymmärrä tätä kysymystä - en varmaankaan ole tehnyt asiaa selväksi.

Lähestymme jokaista elämän ja päivän tapahtumaa lähtökohtanamme menneisyys, muisti, eilisen päivän tieto kaikkine nautintoineen ja tuskineen, pelkoineen ja toivoineen. Kohtaamme tapahtumat menneisyydestä käsin emmekä sen vuoksi ole välittömässä kosketuksessa mihinkään. Meillä on aina kosketus menneisyyteen, ja tuo menneisyys kohtaa tämän hetken luoden ristiriitaa ja sen vuoksi ponnistusta, pelkoa jne.

Mihin pyrimme tällä puheella? Haluatteko kuulla minulta, miten teidän tulisi kohdata elämä? Etsittekö menetelmää, järjestelmää, käyttäytymisohjeita? Vai tutkimmeko yhdessä, te ja minä, pureutuen pelon ongelmaan? Jos kuuntelette vain löytääksenne menetelmän joka lopettaa pelkonne ja avaa teille oven uuteen elämään jne., silloin välillämme ei valitettavasti voi olla aitoa kanssakäymistä, yhteistä lähestymistapaa, koska te haluatte yhtä asiaa ja minä puhun jostain aivan muusta. Mutta jos teemme matkan yhdessä, silloin löytönne on teidän, ei minun.

Kaikkialla maailmassa esiintyy alistamista ja tyranniaa - hallitusten tyranniaa, kirkkojen tyranniaa Jumalan, rakkauden ja rauhan nimissä. Painolastiksemme on kertynyt kaikenlaisia auktoriteetteja, ja useimmat hyväksyvät ne,

koska saavat siitä tyydytystä. Mutta ihmisen joka haluaa löytää mikä on totta, todellista, on hylättävä kaikki auktoriteetit - minun auktoriteettini mukaan lukien - niin että hänen oma mielensä alkaa avartua ja nähdä kaikki omat pimeät nurkkansa, ja tämä on ainoa järkevä ja luova teko jonka voi tehdä.

20. toukokuuta 1965

3. puhe

Ymmärtäminen ei vie aikaa

Puheen loputtua voimme ehkä keskustella asioista, emme vaihtaaksemme mielipiteitä, vaan niin kuin kaksi ystävää, jotka pohtivat keskenään, kuinka olisi elettävä tässä julmassa maailmassa, jonka olemme itse luoneet ja johon olemme sidoksissa sosiaalisesti, taloudellisesti ja kaikkien ihmissuhteiden kautta. Olemme kiinni tässä yhteiskunnassa, jota olemme luoneet vuosisatojen ajan, ja keskustellaksemme siitä tarvitsemme selkeyttä, ei vain kysyjän vaan myös puhujan osalta.

Meidän tulee olla yksinkertaisia, ja tämä onkin suurimpia vaikeuksiamme. Olemme älyllisiä, teräväjärkisiä, fiksuja, piiloudumme sanojen taakse, emme tarkoita mitä sanomme, näyttelemme jotain roolia. Mutta jos osaamme jättää kaiken tuon sivuun ja tarkastella asioita yhdessä, silloin ehkä pystymme löytämään ulospääsyn - ei pakokeinoa - siitä epäjärjestyksestä ja kärsimyksestä, joka vallitsee sisällämme ja ympärillämme.

Se mitä haluan sanoa tänä aamuna on aivan yksinkertaista, joskin sanat voivat tehdä yksinkertaisesta monimutkaisen - ja sanoja on valitettavasti käytettävä, koska se on ainoa tapa luoda yhteys välillemme. Sanojen avulla luotu yhteys ei kuitenkaan ole sama kuin ykseys. Näiden kahden välillä on ero. Yhteydessä voi olla puhelimen, kirjojen, sanojen ja eleiden avulla. Mutta ykseys on jotain aivan muuta. Ykseys syntyy vasta silloin, kun olemme molemmat yhtä tosissamme yhtä aikaa, kun koemme nämä asiat yhtä voimakkaasti ja yhtä syvästi, yhtä aikaa. Silloin vallitsee ykseys, ja silloin sanoista tulee tarpeettomia ja tyhjiä. Mutta ensin meidän on ymmärrettävä toisiamme sanallisesti.

Sanoja siis tarvitaan, mutta niiden käyttöön liittyvien vaikeuksien takia niitä on tarkkailtava joutumatta niiden vangiksi ja rakentelematta niistä älyllisiä teorioita. Sillä tarkoituksemme ei ole käydä henkeviä keskusteluja teoreettisesti lähestyttävistä kysymyksistä. Ette voi lähestyä elämää teoreettisesti, älyllisesti tai emotionaalisesti. Voitte lähestyä sitä vain totaalisesti, koko olemuksellanne. Ette voi erottaa yhtä sen lohkoa ratkaistaksenne ongelman tuon yhden lohkon kautta. Elämä on liian laaja, liian valtava, jotta sitä voitaisiin lähestyä teorian, hypoteesin tai mallin avulla. Sen luo on tultava kuin vuorilta alas virtaava joki. Silloin ymmärtää elämän ainutlaatuisuuden.

Elämän ainutlaatuisuus on sen toiminnassa. Emme voi elää ilman toimintaa. Kaikki kanssakäymisemme on liikettä, toimintaa. Mutta surut, henkilökohtaiset nautinnot, mieltymykset ja pettymykset, elämän kaikki rutiiniasiat saavat meidät rajaamaan tästä valtavasta virrasta oman kapean reitin ja oman pienen turvapaikan, josta käsin koetamme ymmärtää elämän kokonaisliikettä.

On ymmärrettävä mitä kanssakäyminen on, koska elämä on sitä. Emme voi elää ilman kanssakäymistä. Ei voi vetäytyä syrjään ja eristäytyä, rakentaa muuria ympärilleen, kuten monet tekevät, koska elämä turvallisessa, eristäytyneessä vastustuksen tilassa luo vain lisää epäjärjestystä, ongelmia ja kärsimystä. Kuten voitte havaita, elämä on toiminnan ja kanssakäymisen liikettä, ja ongelmamme onkin: miten elää tässä kanssakäymisen maailmassa niin, että kanssakäymisestä ei tule rumaa, urautunutta, ikävää ja itseään toistavaa.

Ihminen hakee toistuvaa nautintoa - ja elämä ei tietenkään ole pelkkää nautintoa. Mutta me haluamme nautintoa; se on ainoa asia jota aidosti kaipaamme mielen salatuissa kätköissä. Koetamme saada nautintoa, mielihyvää melkein kaikesta, ja kuten voitte havaita, nautinnonhalu ei vain eristä ja rajoita mieltä, vaan myös luo arvoja jotka eivät

perustu todellisuuteen. Nautinnonhalu siis luo harhoja. Se joka hakee nautintoa, kuten useimmat meistä, ei vain eristä itseään, vaan joutuu myös pakostakin ristiriitaan kanssakäymisessään, tapahtukoon se ajatusten, ihmisten tai omaisuuden tasolla, ja olemaan pysyvän konfliktin vallassa. Etsintämme elämässä on pohjimmiltaan pakottavaa nautinnon tarvetta.

Tätä on ehkä vaikea tajuta, sillä miksi meillä ei saisi olla nautintoja? Näette kauniin auringonlaskun, tuuhean puun, joen joka virtaa loivasti kaartaen tai kauniit kasvot, ja niiden katselu antaa paljon nautintoa, iloa. Mitä vikaa siinä olisi? Sanoisin, että sekavuus ja vaikeudet alkavat, kun noista kasvoista, tuosta joesta, tuosta pilvestä tulee muisto ja tämä muisto sitten vaatii nautinnon pitkittämistä - haluamme näiden asioiden toistuvan. Me kaikki tiedämme tämän. Meillä on ollut tietty nautinto tai olemme saaneet iloa jostakin ja haluamme sen toistuvan. Se on voinut olla seksuaalista, taiteellista, älyllistä tai jotain muuta, ja me haluamme sen toistuvan - ja juuri tässä vaiheessa nautinnonhalu alkaa pimentää mieltä ja vääristää arvoja.

Tärkeintä on ymmärtää mitä nautinto on, ei päästä siitä eroon - siinä ei olisi järkeä. Kukaan ei voi päästä eroon nautinnosta. Mutta on ymmärrettävä nautinnonhalun luonne ja olemus, sillä jos haluamme elämästä pelkkää nautintoa, se tuo mukanaan kärsimystä, epäjärjestystä, vääriä käsityksiä ja arvoja ja estää niin ollen selkeyden. On yksinkertainen tosiasia, sekä psykologisesti että biologisesti, että tavoittelemme nautintoa ja haluaisimme perustaa kanssakäymisen sen varaan, ja kun kanssakäyminen ei tuota nautintoa, syntyy ristiriita, josta seuraa monenlaista onnettomuutta.

En puhu mistään tavallisuudesta poikkeavasta. Totean vain tosiasioita. Mutta voiko mieli, joka on kouliintunut ja ehdollistunut nautinnon tavoitteluun, nähdä ja ymmärtää nautinnon rajoittavan vaikutuksen - ei vain sanallisesti tai

älyllisesti, vaan näkemällä nautinnon luonteen ja sisäisen merkityksen, niin että se tässä näkemistapahtumassa astuu aivan eri ulottuvuuteen?

Yhteisen pohdintamme edetessä koetamme nähdä, tapahtuuko tämä omassa elämässämme. Ymmärrämmekö, miten paljon nautintoa on siinä että olemme kuuluisia, että meidät tunnetaan maailmalla kirjailijana, taiteilijana, suurmiehenä? Tai miten paljon nautintoa on hallitsemisessa, omistamisessa, köyhyyden tekemisessä itsetehostuksen välineeksi ja niin monessa muussa asiassa? Ja huomaammeko, että kun nautintoa ei saadakaan, siitä seuraa pettymystä, katkeruutta, kyynisyyttä? Tästä kaikesta on oltava tietoinen sekä fyysisellä että psykologisella tasolla, ja silloin tulemme kysymykseen, mikä on halun suhde nautintoon.

Tarvitsemme vapautta harhakuvista, toisin sanoen vapautta mielen kyvystä luoda arvoja, jotka eivät ole todellisia, joilla ei ole kosketusta elämän todellisuuteen. Mielellä on verraton kyky luoda harhoja pakokeinojen, uskomusten ja opinkappaleiden muodossa. Se luo kaikenlaisia tavoitteita, esikuvia ja ihanteita toteuttaakseen itseään ja nimittää samaistumista näihin luomuksiinsa henkiseksi kasvuksi. Ellemme ole täysin vapaat harhan vallasta, harhan luomisesta, emme voi saada selville, mikä on totta ja onko olemassa perimmäinen todellisuus - jotain joka on paljon enemmän kuin tämä pinnallinen elävien kirjoissa olomme.

Useimmat valistuneet ihmiset haluavat löytää jotain, joka ylittää heidän jokapäiväisen elämänsä yksitoikkoisen, väsyttävän rutiinin. Tämän kaipuun voima saa heidät lähtemään kirkkoon, jossa heille jaetaan väärää rahaa; he lukevat, paeten kirjallisuuden ja aatteiden avulla tai turvautumalla itä- ja länsimaisiin teologioihin. Mutta löytääkseen totuuden omin voimin - ei toiveajatteluna, ei pakokeinona, vaan tuntemalla sen kuin oman nälkänsä -,

ihminen tarvitsee ääretöntä vapautta. Tämä vapaus ei ole mikään eriskummallinen olotila, se on vapautta harhojen luomisesta sen kaikissa muodoissa. Aina kun tapahtuu nautinnon liikettä - nautinto voi tulla seksuaalisesta suhteesta, auringonlaskun näkemisestä, messuun osallistumisesta tai mielen ylittävien kokemusten etsinnästä -, se väistämättä synnyttää harhakuvan, joka tuo teille tyydytystä ja johon te takerrutte kiinni. Ja siitä seuraa ongelmia.

Minusta on siis mitä tärkeintä ymmärtää nautinnonhalun luonne ja merkitys. Ulkoisesti maailma tulee koko ajan vauraammaksi ja tehokkaammaksi, tietokoneet ja automaatio valtaavat alaa ja tulevat vapauttamaan ihmisen työnteosta lähes kokonaan. Se ei tapahdu huomenna, ei ehkä pariinkymmeneen vuoteen, mutta se on tulossa. Ihminen saa käyttöönsä paljon vapaa-aikaa, ja vapaa-aika tarkoittaa useimmille nautintoja. Vaikka meillä silloin olisi ulkokohtaisesti kaikki mitä haluamme, sisäisesti olemme sekasortoisessa tilassa, ja paetaksemme sitä tarvitsemme yhä uusia nautinnon muotoja. Jotta ymmärtäisi elämän kokonaisliikkeen, on tärkeätä olla ehdottoman hyvin perillä nautinnonhalun olemuksesta, pakenematta toiveajatteluun, myytteihin tai järjettömiin unelmiin.

Nautinto ja halu liittyvät toisiinsa. Kaikkialla Aasiassa ja Euroopassa perinne edellyttää, että ne jotka etsivät Jumalaksi nimittämäänsä olotilaa - munkit ja ns. uskonnolliset henkilöt - luopuvat halusta; heillä ei saa olla halua. Olette varmaan lukeneet siitä - ja minusta se on nurinkurista, koska se tarkoittaa halun pysäyttämistä, tukahduttamista, manipulointia. Ette voi päästä eroon halusta sillä tavalla. Ette voi päästä eroon halusta mitenkään - mutta voitte ymmärtää sen sisäisen olemuksen ja rajoja luovan vaikutuksen. Sanalla ”ymmärtää” en tarkoita vain älyllistä ymmärtämistä. Älyllisesti ei voi ymmärtää mitään; tekipä niin tai näin, nokkelasti järkeillen

ei voi päästä perille esimerkiksi rakkauden luonteesta. Järki voi puhua siitä, kirjoittaa siitä hyllymetreittäin, mutta se ei mitenkään voi tuntea ja ottaa vastaan rakkauden olemusta, tuoksua ja luonnetta. Mutta järki on meille kaikki kaikessa. Olemme kehittäneet järkeä niin taitavasti ja ovelasti, että käyttäessämme sanaa ”ymmärrän” tarkoitamme älyllistä ymmärtämistä - joka on hölynpölyä. Kukaan ei voi ymmärtää mitään vain älyllisesti. Voitte joko ymmärtää tai olla ymmärtämättä. Ymmärtää voitte vain silloin, kun ymmärtämiseen osallistuu koko olemuksenne - ruumis, mieli, sydän, kaikki mitä teillä on, järki mukaan luettuna. Mutta kun järki erottautuu ja sanoo ”minä ymmärrän”, se ei ymmärrä. Se on joutavaa puhetta.

Ymmärtääkseen halua – nautinnonhalua - siihen on syvennyttävä, siihen on saatava tuntuma, siitä on opittava kaikki minkä voi, sanomatta: ”Tämä on oikea halu, tuo on väärä halu, tämä on hyvä halu ja tuo paha halu.” Ei ole mitään hyvää tai pahaa, ylevää tai alhaista halua. On vain halu, ja sen voi ymmärtää tunnustelemalla tiensä sen luo ilman sanoja, yrittämättä ovelasti välttää sitä tai päästä siitä eroon - koska ette voi. Halu täytyy ymmärtää - ja olen selittänyt, mitä tarkoitan ymmärtämisellä. On syvennyttävä halun olemukseen, ei teidän tai minun odotuksieni mukaisesti, vaan todella ymmärtäen mitä se vääjäämättömästi ja välittömästi on. Ja kun tämä on tullut selväksi, näemme halun eristävän vaikutuksen ja sen vuoksi ymmärrämme sen koko olemuksen - ja pääsemme siitä irti: mieli ei enää ole halun tai nautinnontavoittelun vanki.

Aiomme siis pohtia yhdessä halun olemusta, emme esittämällä mielipiteitä tai siteeraamalla mitä joku biologi, psykologi tai uskonnollinen puoskari on sanonut halusta. Kysymme, mitä halu todella on - ja minusta asia on perin yksinkertainen: näen jotain ja haluan sitä. Näen sinun puutarhassasi kauniin puun, vankan ja tuuhean, ja haluaisin saada sen omaan puutarhaani - ja siinä kaikki: ensin on

näkeminen, sitten reaktio, mielihyvän aistimus ja tuosta aistimuksesta syntyvä halu. Näin yksinkertaista se on, jos tarkkailette sitä itsessänne. Teidän ei tarvitse lukea ainoatakaan kirjaa havaitaksenne tämän yksinkertaisen asian. Näette kauniin talon tai mukavan ja siistin huoneiston, jossa on vain vähän tavaroita, ja sanotte: ”Kunpa voisin asua täällä.” Ensin on näköhavainto, sitten reaktio: mielihyvän aistimus ja siitä syntyvä halu. Tämä on halun syntyprosessi. Luonnollisesti se saa mutkikkaampia ja hienovaraisempia muotoja. Mutta jos ymmärrätte sen alun, sen juuret, teidän ei tarvitse kiivetä sen jokaiseen oksaan, tutkia jokaista kukintoa, repiä irti jokaista lehteä. Tunnette halun luonteen ja miten se syntyy, ja kun tunnette sen, teidän ei tarvitse tukahduttaa halua, koska ymmärrätte mitä se pitää sisällään.

Mutta useimmille halu tarkoittaa itsensä ja omien mielitekojensa toteuttamista: haluan sitä ja minun on saatava se. Kohteena voi olla kaunis henkilö, talo tai jokin muu: minun täytyy saada se. Miksi? Miksi tämän ”minun täytyy” on tultava mukaan? Miksi halu sanoo: ”Minun on saatava tuo” - ja panee siten alulle pakkoon perustuvan olemassaolon vaatimukset, väännöt ja ahdistukset? On jokseenkin selvää, miksi itseilmaisulla, joka on halun muoto, on niin ehdoton asema. Itseilmaisusta, siitä että olette tunnettu henkilö, teille on paljon iloa, koska teidät huomataan. Ihmiset sanovat: ”Katsos vain, tiedätkö kuka tuo on?” ja muuta yhtä joutavaa. Sanotte ehkä, ettei se ole vain halua, ettei se ole vain nautinnon hakemista, vaan halun takana on jotain paljon voimakkaampaa. Mutta sitä te ette voi lähestyä ymmärtämättä nautintoa ja halua. Halun ja nautinnon aktiivista vaihetta sanomme toiminnaksi. Haluan jotain ja teen loputtomasti työtä sen saavuttamiseksi. Haluan olla kuuluisa kirjailija tai taidemaalari ja teen kaiken mahdollisen tullakseni kuuluisaksi. Yleensä käy niin, että jään tien varteen saamatta koskaan maailman tunnustusta,

jolloin kärsin, tunnen pettymystä ja katkeroidun tai ryhdyn poseeraamaan vaatimattomuudella ja niin edelleen.

Miksi meillä on tämä ainainen itsemme toteuttamisen vaatimus? Toivottavasti olette tässä mukana koko olemuksellanne ettekä vain sanallisesti, sillä jos kuuntelette vain sanallisesti, emme enää tutki yhdessä. Kuten sanoin alussa, teemme yhdessä matkan teidän elämäänne, emme minun elämääni.

Kysymme siis itseltämme: miksi tämä pakottava itsensä toteuttamisen tarve? Jos haluatte takin, puvun, paidan, solmion tai kenkäparin, te saatte sen - se on yksi asia. Mutta aivan ilmeisesti tämän pakottavan itsensä toteuttamisen tarpeen takana on alaston riittämättömyyden ja yksinäisyyden tunne - en osaa seistä omilla jaloillani, en voi olla yksin, koska en itsessäni ole mitään. Sinä tiedät enemmän kuin minä, olet kauniimpi, älykkäämpi, taitavampi jne., ja minä haluaisin olla yhtä hyvä tai parempi kuin sinä. Miksi? Oletteko koskaan kysyneet tätä itseltänne? Jos olette, eikä kysymys ole teille pelkästään teoreettinen, silloin löydätte siihen vastauksen, joka ei ole mielen antama.

Oletteko mukana? Sanoinko asian selvästi?

Mikä saa minut haluamaan monia asioita - tai yhtä asiaa? Haluan olla onnellinen, löytää Jumalan, tulla rikkaaksi, kuuluisaksi, täydelliseksi, vapautuneeksi, mitä se sitten tarkoittaneekin - tiedätte hyvin mitä kaikkea voi haluta. Jotkut toivovat täydellistä avioliittoa, jotkut täydellistä suhdetta Jumalaan. Miksi? Ennen kaikkea se on osoitus mielen pinnallisuudesta, eikö niin? Ja eikö se ole osoitus myös siitä, kuinka yksinäisiksi ja tyhjiksi me koemme itsemme?

On kahdenlaista tyhjyyttä. On tyhjyydentunne, kun mieli katsoo itseensä ja sanoo ”olen tyhjä”, ja on todellinen tyhjyys. On tyhjyys jonka haluan täyttää, koska en pidä tuosta tyhjyydestä, yksinäisyydestä, eristyneisyydestä,

tunteesta että minut on suljettu pois. Jokaisella meistä on varmaan ollut tämä tunne joko pinnallisena ja ohimenevänä tai hyvin voimakkaana, ja kun tämä tunne valtaa mielen, me tavallisesti yritämme väistellä tai peitellä sitä tiedon ja ihmissuhteiden avulla, tavoittelemalla täydellistä sopusointua miehen ja naisen välillä jne. Tämä on meille arkipäivää, en keksi mitään. Se joka on jossain määrin tarkkaillut itseään, tietää että asia on näin. Hän alkaa nähdä, että kun mieli synnyttää tyhjyydentunteen kokien itsensä auttamattoman tyhjäksi, sillä on myös kouristuksenomainen tarve toteuttaa itseään luodakseen jotain joka peittää tyhjyyden.

Siis tietoisesti tai tiedostamatta meillä on havainto tästä tyhjyyden tilasta - en mielelläni käytä sanaa ”tyhjyys”, koska minusta se on kaunis sana. Kuppi tai huone on käyttökelpoinen tyhjänä, mutta kun kuppi on täynnä tai huone survottu täyteen huonekaluja, se on hyödytön. Useimmat meistä haluavat täyttää tyhjyytensä kaikenlaisella melulla, nautinnoilla ja pakokeinoilla. Koemme tyhjyydentunnetta ja meillä on pakottava tarve täyttää tuo tyhjyys halun kohteilla, nautinnolla ja sen jatkamisella, ja tämä vääristää arvomme ja johtaa yhteentörmäyksiin ihmissuhteissamme. Haluan nautintoa suhteesta vaimooni tai mieheeni, ja kun hän lähtee toisen luo, joudun mustasukkaisuuden ja raivon valtaan. Saan nautintoa kansallisuudestani, saavuttamastani asemasta maassa johon olen samaistunut, ja kun tuo maa ”puolustautuu”, kuten on tapana sanoa - joka tarkoittaa hyökkäämistä toisen kimppuun; ei ole mitään erillistä puolustusta ja erillistä hyökkäystä, ne ovat sama asia - ja teurastus voi alkaa, minut vedetään mukaan.

Tunnemme siis tuon tyhjyyden samoin kuin paon siitä nautintoon, halun toteuttamiseen jne.

Miksi tämä tyhjyys on olemassa? Toivon teidän syventyvän tähän kanssani, eikä vain sanallisesti. Miksi tämä tyhjyys?

Onko se väistämätön vai luoko mieli sen? Käyttämämme sana ”tyhjyys” on vertailun tulos, eikö niin? Näen, että sinä olet rikas - et vain fyysisesti, sehän ei ole juuri mitään, koska kuka tahansa työteliäs ja taitava voi olla jokseenkin varakas. Mutta sinä olet rikas toisella tavalla: sinulla on tietoa, sinulla on rikas sisäinen elämä, minä taas en ole mitään muuta kuin tyhmä ja ruma. Tyhjyys alkaa siis vertailusta. Tiedän kyllä, että monen mielestä ilman vertailua ei ole edistystä. Edistystä millä tavoin? Ei kaikki tekninen kehitys ole yhden ihmisen työtä, vaan tulosta kokonaisen ryhmän ponnistuksista. Atomin halkaiseminen, auton kehittäminen - tällaiset asiat eivät ole yksilön, vaan ryhmän aikaansaannoksia. Mutta yksilöinä me vertaamme itseämme toisiin: ”Sinä olet jotain, minä en ole, mutta haluan olla.” Alamme siis nähdä, että vertailu aiheuttaa vääjäämättä tyhjyydentunteen, ja tämä on erittäin hienosyinen, vaikeasti havaittava ja hankala asia, sillä meidät on kasvatettu ja koulutettu lapsesta saakka vertaamaan itseämme toisiin. Sinä olet kaunis, minä en. Sinä saat hyviä arvosanoja, minä en. Olemme ehdollistuneet tähän lapsuudesta saakka.

Tyhjyydentunne alkaa siis siitä, että vertaa itseään toiseen. Asia on yksinkertainen, katsokaa sitä, älkää torjuko.

Mutta täytyykö meidän vertailla? Täytyykö minun verrata itseäni sinuun, joka olet niin sellainen ja niin tällainen? Ja auttaako vertailu kehittymään, edistymään? Sisäisesti se ei auta. Jos vertaan omaa maalaustani sinun maalaukseesi, olen lakannut olemasta taidemaalari. Jos rakastan ja vertaan omaa rakkauttani sinun rakkauteesi, se ei ole rakkautta. Tätä tapahtuu koko ajan. Mutta jos osaatte elää ilman vertailua - joka on kaikkein vaikeimmin avautuvia ja samalla kaikkein hienoimpia asioita - silloin huomaatte, että mieli ei enää luo tyhjyydentunnetta. Se ei enää tee itseään pieneksi tai suureksi vertaamalla itseään toiseen. Ja tällä tavoin voi elää. Koko tapahtumasarja alkaa siis näyttäytyä

meille: mieli katsoo itseään vertailun valossa ja kutistaa sillä tavoin itsensä pieneksi. Ja kokiessaan itsensä pieneksi se haluaa tulla suuremmaksi - ja kokiessaan itsensä suureksi se haluaa tulla vielä suuremmaksi. Se siis synnyttää itse riittämättömyyden, tyhjyyden ja yksinäisyyden tunteensa ja siitä alkavan ongelmavyyhdin ja tuskan.

Jos olemme kaikki edelleen mukana yhteisessä pohdinnassamme, voimme seuraavaksi syventyä toiminnan merkitykseen. Elämä on toimintaa: ostoksilla käyntiä, ruoanlaittoa, lasten kasvatusta, ajattelua, ajelulle lähtöä, puun katselua, toimistoon menoa. Koko elämä on yhtä loputonta toimintaa. Jos istutte hiljaa keväisessä metsässä, näette miten kaikki pursuaa elämää. Useimmat meistä eivät koskaan kuole eivätkä sen vuoksi ole luovia. Puut tekevät uusia lehtiä, ja kun lehdet kuolevat, ne ovat uskomattoman kauniita. Mutta me olemme kiinni menneisyydessä emmekä koskaan kuole emmekä siis koskaan uudistu; toimintamme on aina jäljittelevää, mallia noudattavaa ja nautinnonhaluun sidottua, ja seurauksena on ahdistus. Tämä on ainoa tuntemamme toiminta. Ja tästä mielikuvaan perustuvasta toiminnasta me yritämme paeta. Se mitä nimitämme nautinnoksi, on mielikuva. On olemassa nautinto, pelkkä nautinto, se on yksi asia. Mutta on aivan toinen asia kehittää nautinnosta mielikuva ja toimia sen pohjalta. Toiminta ja sen idea ovat erillään toisistaan, ja niiden välillä vallitsee ristiriita.

Tämä on hyvin helppotajuista, jos tutkimme edelleenkin kaikki yhdessä.

Se joka on lakannut vertailemasta eikä enää ole nautinnonhalun vanki – oivaltavuutta vaativa asia, johon on paneuduttava koko olemuksellaan - havaitsee, että toiminta ei enää tapahdu mallin mukaan, se ei synny mielikuvasta, se on koko ajan uutta. Sillä tavoin hän löytää taidon elää tässä maailmassa vapaana yhteiskunnan psykologisesta rakenteesta - ja siitä on oltava vapaa: sen ahneudesta,

kunnianhimosta, säälimättömyydestä ja julmuudesta. Silloin voi päästä pitkälle, silloin alkaa todellinen meditaatio. Se mitä tähän saakka on ollut tapana sanoa meditaatioksi, on jotain lapsellista.

Kun mieli ei enää etsi nautintoa eikä pidä yllä mielikuvan ja toiminnan välistä ristiriitaa, silloin se toimii - ei ”olen toiminut” eikä ”aion toimia”, vaan toimii. On vain teonsana ”toimia”, ei perfektissä eikä futuurissa, vaan käsillä olevassa nykyhetkessä. Mutta se on mahdollista vasta kun on ymmärtänyt ahneuden, kateuden, kunnianhimon, kilpailuhengen ja mustasukkaisuuden olemuksen. Ja tämän kaiken ymmärtäminen ei tapahdu ajassa - jos siihen käytetään aikaa, luodaan vain lisää epäjärjestystä.

On siis luotava perusta - ja tämä on se perusta - tosi meditaatiolle selvittämällä, miten elää tässä maailmassa pakenematta siitä. Tämä tarkoittaa, että teillä on ihmissuhteenne, seksinne, työnne, tuskanne ja konfliktinne, ja te elätte niiden kanssa ja ymmärrätte ne. Ymmärtämättä nautinnon tavoittelun, yksinäisyyden ja tyhjyydentunteen olemusta, ymmärtämättä pakottavaa haluamme toteuttaa itseämme eri tavoin ja olla jotakin mieli ei mitenkään voi ylittää itselleen tekemiään rajoja. Sen takia ahneen ja väkivaltaisen ihmisen Jumalan etsintä on pelkkää puhetta. Hän voi löytää vain omatekoisen Jumalan - mitättömän jumalan, mitättömän vapahtajan.

Kun kaikki tämä alkaa selvitä, ei teoriassa, vaan elävässä elämässä, on mahdollista syventyä meditaation olemukseen. Mutta ehkä meidän on jätettävä se ensi kertaan, koska kello on melkein kaksitoista ja kysymyksille on jätettävä aikaa. Lopetamme siis tähän, jos teille sopii.

Kommentti: Ymmärtäminen tapahtuu hitaasti, vähän kerrallaan.

Krishnamurti: Onko näin? Tiedän että yksi ja toinen sanoo näin - että lähestymme ymmärtämistä hitaasti ja asteittain.

Sanomme näin ja elämme sen mukaisesti, mutta onko asia näin? Vaikka te ja sata miljoonaa muuta sanotte niin, sen ei silti tarvitse olla totta. Syventykäämme asiaan. Auttaako aika ymmärtämään? Jos saan kaikella kunnioituksella huomauttaa, te ette tutki, vaan olette samaa mieltä tai eri mieltä. Tuoko aika ymmärrystä - ajan jatkuminen, kesto, pituus? Saatan oppia kielen neljässä kuukaudessa. Uuden tekniikan, työ- tai tekotavan oppiminen vie aikaa. Mutta tapahtuuko ymmärtäminen ajassa?

Tapahtuuko ymmärtäminen kokemuksen tuloksena? Mitä kokemus on? Ja opimmeko mitään kokemuksen kautta? Meillä on ollut kaksi hirvittävää, veristä sotaa. Olemmeko oppineet niistä mitään - paitsi ehkä uusia tekniikoita kuten rakentamaan parempia lentokoneita? Olemmeko oppineet olemaan tappamatta toista fyysisesti, henkisesti, sanojen, vertailun, kansallisen ylemmyydentunteen avulla? Ilmeisestikään emme.

Ottakaamme yksinkertainen esimerkki, kansallistunne. Miksi olemme kansallistuntoisia? Tarkastelemme tätä suhteessa ymmärtämiseen. Samaistun maahani joka on suurempi kuin minä, koska saan tuosta samaistumisesta tiettyä tyydytystä. Te teette sen ranskalaisina, joku muu saksalaisena tai amerikkalaisena kaikkine mielettömine seuraamuksineen, ja olemme valmiit käymään taisteluun - minkä puolesta? Käsitteeseen samaistumisemme puolesta. Sanomme, että olemme vain ihmisiä ja meillä on intohimomme, vihamme, tuskamme ja kansallistunteemme, ja tarvitaan aikaa, jotta meistä tulisi yhtynyt Eurooppa, yhtynyt maailma - yhdistynyt ihmiskunta. Se tarkoittaa, että emme halua luopua omista pienistä reagointitavoistamme ja samaistumisistamme heti, vaan huomenna. Kun näette jonkin olevan myrkkyä, luovutte siitä heti. Mutta me pidämme siitä, että meitä sanotaan ranskalaisiksi, englantilaisiksi jne., ja takerrumme sen vuoksi kansallistuntoomme, kunnes olosuhteet vähitellen

pakottavat meidät yhdistymään. Sanomme siis: ”Kyllä yhdistyminen vie aikaa.”

Samalla tavalla sanomme, että ymmärtämiseen tarvitaan aikaa. Sanomme niin, koska emme omista huomiota millekään. Omistamme huomiomme jollekin asialle vasta valtavan kriisin kohdattua meitä. Mutta maailma on kriisitilassa koko ajan eikä vain silloin kun teille sopii. Teidän istuessanne tässä salissa meneillään on kriisi - ehkä ei Pariisissa, ehkä ei Ranskassa, mutta lentäkää kahdeksan tuntia ja saatte tietää kaiken nälästä, kurjuudesta, taudeista ja rumuudesta. Mutta te sen kun istuskelette mukavissa tuoleissanne ja sanotte, että ymmärtäminen vie aikaa! Kriisi on olemassa, mutta me emme halua kohdata sitä. Nähkää ihmeessä, että ymmärtäminen ei vie aikaa! Kuten sanoimme puhuessamme siitä aikaisemmin, aika luo vain lisää epäjärjestystä. Se on hyvin yksinkertaista, enkä aio palata siihen enää.

Ymmärtäminen tapahtuu, kun kohtaatte jonkin asian koko olemuksellanne, ja jollette tee sitä, ymmärtämistä ei tapahdu. Te joko teette sen vapaaehtoisesti, helposti ja onnellisesti tai teidät pakotetaan siihen, jolloin te panette vastaan sanoen: ”Niin kai se on, mutta se vie aikaa.”

Kuten tiedätte, useimmat meistä ovat mustasukkaisia ja kateellisia, ja me pidämme siitä. Pidämme siitä, koska siihen liittyy omistamisen, hallitsemisen ja vertailemisen tunne, tunne että omistamme, olemme jotain jne. Kun tajuatte, mitä kaikkea vertaileminen todella pitää sisällään, te joko nautitte siitä ja jatkatte sitä tai ymmärrätte sen välittömästi ettekä jatka sitä, ette enää kulje sitä tietä.

Kysymys: Kuka on ymmärtäjä?

Krishnamurti: Kuka on ymmärtäjä, toimija joka ymmärtää? Onko ymmärtämisen tapahtuessa mitään toimijaa? Sanomme ”minä ymmärrän”, mutta se on vain tapa kommunikoida. Sanon sinulle ”ymmärrän mitä sanot”,

mutta onko varsinaisella ymmärtämisen hetkellä toimijaa, joka sanoo ”minä ymmärrän”? Kun koette iloa, jolla ei ole syytä ja joka on aivan eri asia kuin nautinto - onko sillä hetkellä toimijaa joka sanoo ”minä olen iloinen”? Kun sanotte ”olen iloinen”, ilo on jo poissa. Oletteko havainneet tämän? Oletteko onnellinen hetkellä, jolloin sanotte ”olen onnellinen”?

Sama pätee, kun olette täysin tarkkaavainen. Huomaatte sen kun kokeilette sitä itse. Katsokaa kukkaa, puuta, pilveä tai mitä tahansa. Katsokaa sitä ilman sanoja, antamatta sille nimeä, sanomatta että se on hyvä, paha, kaunis tai jotain muuta. Katsokaa sitä sanattomasti ja niin ollen tarkkaavaisesti - niin että mieli on mukana kokonaan ja te annatte kaikkenne. Olette tarkkaavaisuuden tilassa, jossa ei ole ponnistusta - onko tuossa tarkkaavaisuuden tilassa silloin toimijaa, joka on tarkkaavainen? Toimija joka on tarkkaavainen ja tietää olevansa tarkkaavainen, syntyy muistissa - joka on tarkkaamattomuutta; ja vain tuossa tarkkaamattomuuden tilassa on toimija joka tarkkailee.

Jos joskus menette metsään - ja toivottavasti menette -, katselkaa hiljaa puuta. Vain katsokaa, ei muuta. Katsomisella en tarkoita katsomista järjellä - järki ajattelee paljon enemmän kuin silmä -, vaan katsokaa koko puuta koko olemuksellanne, niin että olette yhtä puun kanssa. Tämä ei ole mikään arvoituksellinen tai mystinen asia. Mutta elämässä on jotain valtavan arvoituksellista, joka ei ole ruman, tyhmän, pienen mielen luomaa. Istuutukaa ja katsokaa puuta tai kukkaa tarkkaavaisesti, keskittymättä siihen. Keskittyminen rajoittaa, se on poissulkevaa. Liikemies tai kauppias on keskittynyt saadakseen edullisen neuvottelutuloksen. Halutessanne sitä tai tätä te keskitätte ja rajoitatte mielenne; huomio kiinnittyy tiettyyn pisteeseen - en tarkoita tarkkaavaisuudella sitä. Katsokaa kukkaa tai puuta valppaasti ja helposti ja havaitsette, että ei ole

erillistä toimijaa tarkkailijana, kokijana, ajattelijana, koska silloin tarkkailija ja tarkkailtava ovat yhtä.

23. toukokuuta 1965

4. puhe

Vain hiljainen mieli tuntee kauneuden

Eräs vaikeimmista asioista elämässä on kommunikoida ymmärrettävästi, koska tulkitsemme sanoja omien tietojemme, taustojemme ja mielihyvän tai mielipahan kokemustemme mukaisesti. Tällä tavoin kommunikoinnista tulee vaikeaa, varsinkin kun puheena olevat asiat eivät ole fyysisiä ja konkreettisia ja vaativat sen vuoksi enemmän sekä kuuntelun että ilmaisun terävyyttä ja osuvuutta.

Jos sallitte, aion tänä iltana puhua aiheesta joka voi teistä kuulostaa hieman vierasperäiseltä - ei niin että edustaisin maata josta tulen; mutta haluaisin syventyä siihen mitä tarkoitetaan mielen selkeydellä.

Mielen selkeys on vaikea asia, ja harvat meistä ovat todella tasapainoisia, selkeitä, järkeviä, tarkkanäköisiä. Olla selkeä on yhtä kuin olla sisäisesti ristiriidaton, olla sisäisesti ja ulkoisesti ehdottoman tasapainoinen, joka tarkoittaa että psykologisesti kaikki on järjestyksessä - ja tämä näyttää olevan vaikeaa. Mielen selkeyteen kuuluu, että meissä ei ole ristiriitaa eikä epätasapainoa, se on tila, jossa ajatus ja toiminta vastaavat toisiaan tosiasiassa eikä vain teoriassa. Mitä ajattelette, sen te teette, näiden kahden välillä ei ole ristiriitaa, ja uskolle ei ole sijaa, koska te kohtaatte tosiasiat, elätte siinä mikä on, ette siinä minkä ”tulisi olla”. Se minkä ”tulisi olla” ei ole totta; totta on vain se mikä on. Ymmärtääkseen selkeyden ja järjestyksen olemuksen mielen on oltava vapaa kaikenlaisista uskomuksista, taikauskoista, dogmeista ja aatteista, sillä ne ovat selvästi ristiriidassa sen kanssa mitä me todella olemme, ja kun elämässämme on tällainen ristiriita - kuten useimmilla on -, se synnyttää monenlaista epäjärjestystä ja epätasapainoa.

Saadakseen selville, onko olemassa jotain jota voi nimittää totuudeksi - jotain joka on paljon enemmän kuin ne

mielikuvat, joita terävä ja filosofoiva tai arjen ahdistusta pakeneva järki rakentelee -, ihmisellä on oltava elämässään ehdoton järjestys, joka tarkoittaa elämistä ilman ristiriitaa. Sillä ristiriita tuhoaa tasapainon - ihminen tahtoo rauhaa, mutta tekee omassa elämässään kaikkensa estääkseen sen. Nämä kaksi eivät mitenkään sovi yhteen, sillä ristiriidan tuoma häiriö ja jännite aiheuttaa vihaa ja estää tasapainoisen ja tervejärkisen elämän.

Haluaisin nyt puhua asiasta, joka ei ole itä- eikä länsimainen, asiasta jota tavallisesti nimitetään meditaatioksi. Sillä nähdäkseni se, jolla ei ole meditaation taitoa, jonka mieli ei ole meditaation tilassa, ei elä täyttä elämää. Elämämme on nykyisellään jokseenkin pinnallista, tylsää ja tyhjänpäiväistä, ja kun mitätön pieni mieli yrittää tavoitella arvoituksellista, tietämisen ylittävää ulottuvuutta, se pystyy vain heijastamaan kuvan omasta mitättömyydestään. Voiko siis huolten ja epätoivon täyttämä pieni mieli, joka toivoo hartaasti tulevansa joksikin - voiko tämä mitätön pieni mieli muuttua, ylittää rajansa ja avartua näkemään laajemmin, sillä muutoin sen on jokseenkin mahdotonta olla selkeä. Mielen selkeys on järjestystä, ei vain ulkoista, vaan myös sisäistä, ja on tärkeätä ymmärtää miten tämä järjestys syntyy.

Useimmilla meistä ei ole sisäistä järjestystä. Meillä voi olla paljon tietoa, hyvin jäsentynyttä informaatiota, ulkoista selkeyttä, johdonmukaisuutta ja kykyä esittää asiamme, mutta sisäisesti olemme hämmentyneitä ja konfliktin vallassa. Esimerkiksi tästä sopivat monet etevät kirjailijat. Koska he ovat lahjakkaita mutta sisäisesti ristiriitaisia, suurten paineiden ja jännitteiden alaisia, he tuottavat paljon kirjallisuutta, mutta pohjimmiltaan kysymys on sairaan mielen tuotteista. Ja pelkäänpä, että useimmat meistä ovat hämmentyneitä, meissä ei ole selkeyttä. Selkeyttä ei voi löytää jonkun toisen välityksellä eikä seuraamalla

auktoriteettia tai noudattamalla jotain ajatusjärjestelmää, ei vanhaa eikä uutta.

Mielen selkeys on järjestystä, ja järjestys tarkoittaa syvimmässä mielessä hyveellisyyttä. Yhteiskunnan meille määräämä moraali ei ole lainkaan moraalia. Yhteiskunnan moraali on moraalittomuutta, sillä se synnyttää kaikenlaista ristiriitaa, kunnianhimoa ja kilpailuhenkeä. Sekä kommunistisessa että läntisessä maailmassa yhteiskunnan olemukseen kuuluu mukautumispakko jota nimitetään moraaliksi, mutta asiaan syventyvä näkee että tällainen moraali on moraalittomuutta.

Puhun hyveellisyydestä, jolla ei ole mitään tekemistä yhteiskunnan ja sen niin sanotun moraalin kanssa. Hyveellisyys voi toteutua vain silloin, kun ihmisessä vallitsee psykologinen järjestys. Kun ymmärrämme koko sosiaalisen rakenteen - yhteiskunnan psykologisen rakenteen, johon kuulumme -, tähän ymmärtämiseen sisältyy järjestys, joka saa aikaan hyveellisyyden. Ilman hyveellisyyttä mieli ei voi olla selkeä, joten selkeys ja hyveellisyys kuuluvat yhteen. Minusta on tärkeää ymmärtää tämä, vaikka monien mielestä hyveellisyys on ikävä ja vanhentunut asia, jolla ei ole merkitystä varsinkaan nykymaailmassa. Tarkoitukseni ei ole puolustella yhteiskunnan pinnallista moraalia, vaan pohtia kanssanne mitä on tosi hyveellisyys.

Samalla tavoin kuin pidämme huoneen jatkuvasti siistinä meillä on oltava sisäinen järjestys; mutta sisäinen järjestys vaatii paljon enemmän huomiota, pysymistä tietoisena siitä mitä tapahtuu sisäisesti. Mielen on oltava tietoinen ajatuksistaan ja tunteistaan, sekä näkyvistä että piilevistä toiveistaan ja haluistaan, ja tästä tietoisena olosta alkaa järjestys joka on hyveellisyyttä.

Jos tarkastelee hyveellisyyttä lähemmin, huomaa että se ei ole olotila jossa voi olla jatkuvasti, ja tämä onkin sen hienoimpia piirteitä. Ei voi sanoa, että on oppinut

hyveellisyydestä kaiken ja asia on hoidettu. Hyveellisyys ei ole pysyvä ilmiö joka jatkuisi sellaisenaan. Se on järjestystä joka syntyy uudelleen hetkestä hetkeen, ja sen takia siihen kuuluu vapaus, ei kapina. Kuten sanoin pari päivää sitten, kapina ei ole vapautta, se on aina sidoksisssa yhteiskunnan toimintamalliin, kun taas vapaus on yhteiskunnan mallin ulkopuolella. Yhteiskunnan muotti tai malli on psykologinen, se on kateutta, ahneutta, kunnianhimoa ja erilaisia konflikteja joissa me olemme osallisina. Olemme yhteiskunta jonka olemme itse tehneet, mutta ellemme vapaudu siitä, järjestys ei ole mahdollinen. Hyveellisyys on siis mitä tärkein asia, sillä se tuo vapauden. Ja ihmisen on oltava vapaa - mutta useimmat eivät halua sitä. He voivat haluta poliittista vapautta - kansallista vapautta tai vapautta äänestää jotain poliitikkoa, mutta sellainen ei ole tosi vapautta.

Vapaus on jotain aivan muuta, se on sanan syvimmässä mielessä sisäistä vapautta - jota useimmat meistä eivät halua, koska silloin jäämme aivan yksin, ilman opastajaa, ilman auktoriteettia, ilman järjestelmää; ja tähän tarvitaan täydellistä järjestystä sisällämme. Useimmat meistä haluavat tukeutua johonkin: henkilöön tai aatteeseen, uskoon tai käyttäytymismalliin, jonka yhteiskunta, johtaja, niin sanottu henkinen opettaja tai me itse olemme luoneet.

Useimmat meistä siis hyväksyvät auktoriteetin. Ja tällä en tarkoita maassa vallitsevaa lakia. Puhun auktoriteetista, johon nojaudumme, koska pelkäämme olla yksin, seistä omilla jaloillamme etsimättä kenenkään ohjausta elämäntapamme, käytöksemme tai sisäisen selkeytemme tueksi. Sillä sellainen auktoriteetti synnyttää ylenkatsetta ja vihaa ja erottaa ihmisiä toisistaan. Totuutta etsivällä ei ole minkäänlaista auktoriteettia, ei ainoatakaan. Mutta vapaus auktoriteetista on meille sekä idässä että lännessä mitä epäselvin asia. Odotamme nimittäin että joku toinen panee elämämme järjestykseen - vapahtaja, mestari, henkinen opettaja tai ties kuka - joka on täysin järjetöntä! Vain oman

tutkimisemme, oman selkeytemme, tarkkaavaisuutemme ja tietoisenaolomme myötä alamme oppia kaiken itsestämme, ja tästä oppimisesta ja itsemme ymmärtämisestä syntyvät vapaus, järjestys ja hyveellisyys.

Alettuanne ymmärtää itseänne te ymmärrätte myös että on oltava aivan yksin. Itsetuntemus on viisauden alku, ja viisaus on aina yksin - sitä ei voi ostaa kirjakaupasta eikä lainata toiselta. Viisaus on jokaisen itse löydettävä, se ei ole tiedon keruun tulos. Tieto ja viisaus eivät kuulu yhteen. Viisaus tulee itsetuntemuksen tuoman kypsyyden mukana. Ilman itsetuntemusta ei voi olla järjestystä eikä siis myöskään hyveellisyyttä. Itsestään oppiminen ja tiedon kerääminen itsestään ovat kaksi eri asiaa. Olette kai mukana? Ette ole täällä puhujan kannattajina ettekä tyydy pelkästään hyväksymään mitä hän sanoo, vaan me tutkimme ja löydämme yhdessä. Teemme matkan yhdessä, ja sen vuoksi te olette yhtä tarkkana kuin puhuja ja teette työtä yhtä kovasti kuin puhuja - me siis tutkimme yhdessä.

Oppiminen ja tiedon keruu ovat kaksi eri asiaa. Mieli joka hankkii tietoa ei opi. Se kerää itselleen informaatiota, kokemusta josta tulee tietoa, ja tästä keräämästään taustasta käsin se kokee ja oppii - ja sen vuoksi ei itse asiassa opi, vaan tietää ja kerää. Kun olen puhunut hetkisen, esittänette kysymyksiä tästä. Mutta nyt jatkan.

Oppiminen tapahtuu aina toimivassa nykyhetkessä, sillä ei ole menneisyyttä. Heti kun sanotte itsellenne ”olen oppinut”, oppimastanne on jo tullut tietoa, ja tuosta tiedosta käsin te voitte tallentaa ja tulkita, mutta ette oppia uutta. Vain mieli joka ei kerää, vaan koko ajan oppii - vain sellainen mieli voi ymmärtää sen toimijan, jota me nimitämme minäksi tai itseksi. Minun on tunnettava itseni, koko itsen rakenne, luonne ja merkitys, mutta en voi tehdä sitä omaksumani tiedon ja kokemuksen kuormittamana tai jos mieleni on ehdollistunut, sillä silloin en opi, vaan tulkitsen, ja se mitä näen on menneisyyden vääristämää.

Tietämisen ja oppimisen välillä on siis valtava ero. Tieto sitoo mielen, oppimisen liike vapauttaa sen. On opittava itsestään koko ajan, koska itse on jäljittelemätön ja elävä. Joka hetki se muuttaa muotoaan ja ilmaisee itseään mitä erilaisimpien reaktioiden ja vihjeiden välityksellä, ja minun on tarkkailtava niitä ja opittava niistä. Mutta jos lähestyn niitä aikaisemmasta kokemuksesta kertyneen tiedon pohjalta, en opi. Toivottavasti tämä kuulostaa selvältä.

Järjestyksen luomiseen tarvitaan itsestään oppimista - ei ainoastaan omista fysiologisista ja biologisista reaktioista, vaan myös kaikista mielenliikkeistä -, ja vasta silloin meditaatio voi toteutua. Kuten tiedätte, meditaatiosta on kirjoitettu paljon kirjoja, monet valistajat ja viisaat ovat selittäneet miten on meditoitava ja mitä on tehtävä. En tiedä kiinnostaako tämä teitä. Sen pitäisi kiinnostaa, sillä ihminen, joka ei tunne meditaation merkitystä, on kuin ilman toista kättä - tai molempia käsiä.

Nähdessään, että elämällämme on varsin vähän merkitystä, useimmat meistä etsivät syvempää ulottuvuutta. Olemme saaneet tarpeeksemme arkirutiinista, johon kuuluu toimistoon menoa päivästä päivään, halusipa tai ei, ja loputonta malleihin sopeutumista, ja sen vuoksi etsimme jotain arvoituksellista ja tuonpuoleista. Ja luulemme, että niin sanotun meditaation avulla - joka on Aasiasta peräisin oleva keksintö - me voimme päästä ainutlaatuiseen todellisuuteen, joka ylittää kaiken mitä mieli voi saada aikaan.

On tärkeätä ymmärtää mitä meditaatio on, sillä todellisessa meditaatiossa on verratonta kauneutta ja syvää läsnäolon tuntua, ja vain meditaatiossa oleva tietää mitä rakkaus on. Useimmat meistä eivät tiedä mitä rakkaus on. Tunnemme rakkauden suhteessa nautintoon, mutta emme tunne sitä rakkautta, joka ei synny nautinnon tavoittelusta. Eli, kuten lienette havainneet, rakkaus sellaisena kuin sen tunnemme liittyy aina nautintoon - fyysiseen nautintoon,

läheisyyden tai yhdessäolon antamaan nautintoon, nautintoon joka tulee niin sanotusta rakkaudesta johonkin henkilöön, maahan jne.

Kuten sanoin pari päivää sitten, nautinnon tavoittelu on halun tulos, ja näiden välillä on hienoinen ero. Ehkä olette huomanneet, että kun halu ilmaantuu, ajatus saa sen jatkumaan. Näen jotain kaunista - talon, auton tai jotain muuta - ja syntyy halureaktio, joka on tervettä ja normaalia. Mutta ajatus saa reaktion jatkumaan, ja siksi reaktion ajatteleminen on nautinnon tavoittelua. Ja halun jatkuminen nautinnon tavoitteluna estää rakkauden.

Siis vielä kerran: järjestyksen luominen itsessämme vaatii tarkkaavaisuutta, tietoisenaoloa kaikesta mitä meissä tapahtuu hetkestä hetkeen torjumatta sitä, pakenematta siitä - olemalla vain tietoinen siitä, valitsematta tietoisuuden kohdetta.

Tarkkaavaisuuden ja keskittymisen välillä on suuri ero. Kun keskitytte, koko mielenne on kohdistunut yhteen erilliseen asiaan, ja jos olette taitava, osaatte rakentaa suojamuurin, jota mikään muu ei läpäise. Keskittyminen on poissulkemista, vastustamista ja sen vuoksi ristiriitaa, kun taas tarkkaavaisuus on tietoisenaolon tila, joka on jotain aivan muuta.

Tiedättekö mitä on olla tietoinen? Olen tietoinen tämän salin koosta, sen rumuudesta tai epäsuhtaisuudesta, tietoinen ihmisistä, heidän vaatteidensa väreistä, tietoinen siitä mitä tapahtuu ulkoisesti. Mutta en ole enää tietoinen, jos sanon että en pidä jostain väristä tai henkilöstä, koska silloin olen pysäyttänyt tietoisenaolon liikkeen. On oltava tietoinen tästä paikasta, väreistä jne. ilman valintaa. Silloin oppii paljon enemmän; mieli on paljon aktiivisempi. Lähtien liikkeelle ulkoisesta tietoisuudesta mieli kulkee ikään kuin aallon harjalla ja alkaa tulla tietoiseksi sisäisistä tapahtumista. Tarkkailkaa itseänne, tarkkailkaa oman

ajatuksenne liikettä, nähkää sen ehdollistumiset, sen hienoudet, sen luonne, sen tausta. Jos keskitytte siihen, ette voi tarkkailla. Jos erotatte kokonaisuudesta yhden lohkon ja yritätte oppia vain tuosta erillisestä lohkosta, olette ristiriidan tilassa. Mutta jos mieli on tietoinen ulkoisesti, valitsematta tietoisuuden kohdetta, ja alkaa liikkua sisäänpäin, silloin tähän tietoisenaoloon - joka ei valitse - kuuluu luonnollisella tavalla tarkkaavaisuus.

Kuunnellessanne jotain tarkkaavaisesti, kuten ehkä kuuntelette nyt mitä sanon, te teette sen koko olemuksellanne, eikö niin? Olette täysin tietoisia, täysin tarkkaavaisia ruumiillanne, hermoillanne, silmillänne, korvillanne, tunteillanne, älyllänne. Tässä tarkkaavaisuuden tilassa ei ole tarkkailijaa joka on tarkkaavainen, on vain tarkkaavaisuus. En puhu mistään yliluonnollisesta; asia on yksinkertainen, jos teette sen käytännössä. Keskittyminen on poissulkeva toiminto, se on vastustusta ja sen vuoksi ristiriitaa. Tarkkaavaisuudessa ei ole ristiriitaa, sillä tarkkaavainen mieli pystyy kohdistamaan huomionsa sulkematta mitään pois. Tarkkaavaisuus ei ole tila, jota voi kehittää ajassa, koska, kuten sanoin aikaisemmassa puheessani, aika luo epäjärjestystä.

En tiedä haluatteko minun puhuvan tästä enemmän. Olemme kai käsitelleet tätä riittävästi?

Jos lykkään toimintaa, jos sanon että muutun huomenna, tämän päivän ja huomisen välissä on monenlaista painetta, vaikutusta ja liikettä. Sen vuoksi aika ei tuo järjestystä. Järjestys voi toteutua vain välittömästi, ei ajassa. Järjestys voi toteutua vain kun ymmärrätte ajan merkityksen ja luonteen. Teidän on ymmärrettävä elämän ulkoinen luonne olemalla yhtä sen kanssa ja liikuttava sitten ulkoisesta sisäiseen, psyykeen, siihen muistikasaumaan joka te olette kaikkine taustoinenne, perinteinenne, toivoinenne ja pelkoinenne. Olemalla valppaasti tietoinen kaikesta tästä te hajotatte sen, te vapaudutte siitä - ja se ei tapahdu ajassa.

Kun mieli tekee tämän, siitä tulee terävä, kirkas ja tarkkanäköinen, koska siinä ei ole ristiriitaa eikä ponnistusta, yritystä tulla joksikin. Ristiriita tarkoittaa ponnistelua. Mieli joka ponnistelee ollakseen sellainen tai tällainen on hämmennyksen vallassa, ja ryhtyipä se mihin ponnisteluihin tahansa selkeytyäkseen ja päästäkseen syvemmälle, se luo vain lisää epävirettä ja hämmennystä.

Se mitä nyt teemme on meditaatiota.

Useimmille meistä kauneus on ärsyke, reaktio. Tarvitsemme ärsykettä, joka saa meidät tuntemaan tai näkemään kauneuden. Sanomme: ”Mikä ihana auringonlasku!” tai ”Mikä kaunis rakennus!”. Mutta on olemassa kauneutta, joka ei ole ärsykkeen tulos, ja tätä kauneutta ei voi tuntea ilman suurta yksinkertaisuutta. Yksinkertaisuus ei riipu siitä, kuinka paljon tai vähän omistaa, vaan se syntyy itsensä tuntemisen, itsestään oppimisen antamasta selkeydestä; ja tämä yksinkertaisuus on myös nöyryyden ja vaatimattomuuden perusta.

Kaikkea tätä tarvitaan mielen rajojen ylittämiseen. Mutta kuka on ylittäjä, joka ylittää nuo rajat? Kuten sanottu, kun olen ehdottoman valpas ja tarkkaavainen, tarkkailijaa ei ole. Tehkää tämä joskus - toivottavasti teette sen nyt - ja näette asian omin silmin. Jos kuuntelee täysin tarkkaavaisena mitä sanotaan, tapahtuu vain sanottavan kuuleminen ilman kuulijaa, ilman ”minua”, joka kuuntelee. Mieli on sisäisesti täysin tarkkaavainen ymmärrettyään ulkoisella tasolla sanan luonteen, ja silloin ei ole toimijaa joka sanoisi: ”Jatkan tästä eteenpäin”. Ja kun mieli on hyvin tarkkaavainen, se on hiljaisuuden täyttämä. Kun kuuntelette mitä sanotaan koko olemuksellanne - ette tulkiten, hyväksyen, torjuen tai yrittäen ymmärtää, vaan pelkästään tarkaten - silloin mielenne on äärimmäisen hiljaa. On olemassa hiljaisuus, joka ei ole tekemällä tehty, jota ei ole aikaansaatu tahdonvoimalla tai pakolla. Tämä hiljaisuus syntyy kun itsen koko luonne on ymmärretty, ja missä on hiljaisuutta, siellä

on avaruutta. Vain hiljainen, avara mieli tuntee kauneuden joka ei ole riippuvainen ärsykkeestä.

Kaikki tämä on meditaatiota.

Ehkä haluatte nyt esittää kysymyksiä, jotta voimme keskustella siitä mitä olen puhunut.

Kysymys: Onko mahdollista ylittää itsensä ilman kärsimystä?

Krishnamurti: Katsokaamme mitä kärsimys on. Mitä on kärsimys? Mitä on suru? Tietyt asiat aiheuttavat surua: läheisen kuolema, kykenemättömyys toteuttaa itseään, se että ei ole henkisesti vahva ja pystyvä, se että ei saa osakseen rakkautta. Kärsimystä on monenlaista, mutta kun katsotte kaikkia näitä oireita, mitä tiedätte kärsimyksestä? Mitä kärsimys on itse asiassa? Menetän omaisen - pojan, vaimon, isän - ja olen surun vallassa. Mitä se tarkoittaa? Ennen kaikkea suruun kuuluu aika lailla itsesääliä, koska olen menettänyt jonkun, josta olin riippuvainen, jota rakastin, ja huomaan nyt olevani ilman kumppania. Olen jäänyt yksin. Yksi surun tekijöistä on siis kieltämättä itsesääli.

Kommentti: En tarkoita itsen aiheuttamaa kärsimystä, vaan kärsimystä, joka seuraa siitä että itse lakkaa olemasta.

Krishnamurti: Pyydän anteeksi. Palaan hieman myöhemmin siihen mistä puhuin. Kun näen itseni sellaisena kuin olen, kysyjä sanoo, se aiheuttaa surua. Tämäkö oli kysymyksenne

Kommentti: Ei ollut.

Krishnamurti: Olen pahoillani, mutta en ymmärrä. Meillä on tässä kommunikointivaikeuksia. En todellakaan ymmärrä mitä yritätte sanoa. Lyhyesti sanottuna esitätte, että kun todella näen mitä olen, se saa aikaan kärsimystä. Miksi se saisi aikaan kärsimystä? Olettakaamme että olen valehtelija ja näen itseni sellaisena kuin olen, miksi se saisi aikaan

kärsimystä? Sehän on tosiasia. Mutta minulla on mielikuva itsestäni rehellisenä henkilönä, ja tämä mielikuva on ristiriidassa tosiasian kanssa. Ristiriita aiheuttaa konfliktin, jota nimitän suruksi. Mutta tosiasian näkeminen sellaisenaan ei aiheuta kärsimystä. Vain silloin, kun mielikuvani on ristiriidassa sen kanssa mikä on, alkaa konflikti jota nimitetään kärsimykseksi.

Kommentti: Halusin vain kysyä, onko itsetuntemus mahdollinen ilman tällaista kärsimystä.

Krishnamurti: Ehdottomasti. Jos on kärsimystä, silloin ei ole itsetuntemusta. Jos itsensä tutkiminen johtaa kärsimykseen, se ei enää ole tutkimista.

Kysymys: Kun katsoja katsoo näytelmää uppoutuneena siihen täydellisesti, onko kysymyksessä täydellisen tarkkaavaisuuden tila?

Krishnamurti: Katsotte näytelmää, joka on niin mielenkiintoinen, että uppoudutte siihen. ”Teitä” ei hetkellisesti ole, koska näytelmä on temmannut teidät mukaansa kaikkine huolinenne ja pelkoinenne. Mitä eroa on teidän uppoutumisellanne ja lapsen uppoutumisella, kun se saa käteensä lelun? Lapsi on saattanut olla vallaton ja riehakas, mutta kun hänelle ojennetaan hauska lelu, se tempaa hänet mukaansa saman tien. Lelu on niin vastustamaton, että hän unohtaa levottomuutensa heti. Mitä eroa näiden kahden asian välillä on? Näytelmä, kirja, jumalanpalvelus, usko, käsite, musiikkikappale, kuva tai mikä muu tahansa tempaa teidät mukaansa, ja te unohdatte itsenne. Kuva tai lelu on tullut tärkeäksi eikä itsenne ymmärtäminen. Voitte olla näytelmän mukaansa tempaamana tunnin verran, mutta kun palaatte kotiin, olette taas sama vanha itsenne. Jos tempaudutte mukaan propagandaan, kansallisintoiluun tai johonkin muuhun tai jos samaistutte johonkin - sekin on mukaan tempautumista -, joudutte tilaan jossa ei ole oppimista eikä vapautta eikä

niin ollen myöskään hyveellisyyttä. Olkoonpa mielen mukaansa temmannut lelu kuinka kaunis, suurenmoinen tai tärkeäksi koettu tahansa, mieli selvästikin pakenee itseään. Sellainen mieli on aina epäjärjestyksessä, ja sen toiminta lisää epäjärjestystä ja sekasortoa maailmassa.

Kysymys: Eikö tieto elämän ohimenevyydestä aiheuta kärsimystä?

Krishnamurti: On tosiasia, että elämä on ohimenevä, eikö niin? Suhteenne ovat ohimeneviä, ajatuksenne ovat ohimeneviä, itsenne toteuttamiset, kunnianhimoiset hankkeet ja saavutukset ovat ohimeneviä, sillä kuolema odottaa niitä. Miksi ohimenevyyden takia on kärsittävä? Tosiasia on, että kaikki on ohimenevää, asia on niin. Mutta te ette halua hyväksyä tätä tosiasiaa, vaan sanotte: ”Onhan oltava jotain pysyvää”. Teillä on mielikuva siitä, mitä pysyvyys on, ja sen vuoksi te kohdatessanne elämän ohimenevyyden joudutte epätoivon valtaan. Sijoitatte kuoleman, ohimenevyyden ytimen, kauas tulevaisuuteen, niin että muodostuu välimatka teidän ja kuolemaksi nimittämänne asian välille. Te olette täällä, eläen jokapäiväistä elämää arkihuolinenne, pettymyksinenne ja kunnianhimoinenne, ja jossain tuolla kaukana on kuolema - ja te ajattelette sitä. Olette nähnyt jonkun kuolevan ja tiedätte kuolevanne itsekin jonain päivänä - ja te ajattelette sitä. Ajatus tulevaisuuden katoamisesta synnyttää pelon. Kuunnelkaa tarkasti. Mutta jos ollessanne vielä vahva, elinvoimainen ja terve tuotte tulevaisuuteen siirtämänne kuoleman tähän hetkeen, silloin elätte kuoleman mukana; kuolette joka hetki kaikelle minkä tiedätte. Itse asiassa vain se mikä päättyy voi saada uuden alun. Katsokaapa kevättä. Kun kevät tulee pitkän talven jälkeen, lehdet ovat uusia, kaikki on tuoretta, nuorta, hentoa, viatonta. Mutta me pelkäämme päättymistä; ja päättyminen on sama kuin kuolema. Ottakaa jokin asia, joka antaa teille paljon nautintoa tai tuskaa, vaikkapa mieluisa tai epämieluisa

muistikuva jostain henkilöstä, ja lopettakaa se, kuolkaa sille, ei huomenna, vaan heti. Kun teette sen, huomaatte, että alkaa tapahtua jotain uutta, alkaa syntyä uusi mielentila. Luominen alkaa kun vanha on päättynyt.

27. toukokuuta 1965

Alkuteos: Talks by Krishnamurti in Europe (Authentic Report) Paris-Saanen

Suomennos: Pekka Leivo

27. toukokuuta 1965

5. puhe

Valveilla oleva mieli

Sana ei ole asia johon se viittaa, sana ei ole toimintaa. Useimmat meistä kuitenkin elävät sanojen, mielikuvien ja symbolien välityksellä, ja sen vuoksi toimintamme ei synnytä energiaa. Ja sen energian mitä meillä on me tuhlaamme sisäisiin ristiriitoihin.

Emme ehkä huomaa, että energia tulee toiminnasta - toiminta on energiaa. Asia ei ole niin päin, että on ensin oltava energiaa jotta voidaan toimia. Toiminta saa alkunsa kun oivallamme, että sana ei ole asia eikä teko ja alamme siten ymmärtää sanan olemusta ja merkitystä. Ja tämä toiminta synnyttää luovaa, uusiutuvaa, intohimoista energiaa. Mutta energiaa synnyttävää toimintaa ei voi olla niin kauan kuin sisällämme vallitsee ristiriita, ja useimmilla meistä on monia sisäisen ristiriidan muotoja, joista emme aina ole tietoisia.

Olemme koko elämämme ajan ristiriidan vallassa, ja sen vuoksi meiltä puuttuu selvä, suora toiminta, joka synnyttäisi energiaa. Ja energiaa tarvitaan, ei vain fyysistä, vaan myös aina uutta henkistä energiaa, jonka avulla mieli pystyy kohtaamaan minkä tilanteen tahansa.

On siis tärkeätä ymmärtää ristiriidan olemus. On ristiriita sanan ja teon välillä, on ristiriita toisaalta tietoisten aikomusten ja toisaalta tiedostamattomien, piilevien tarpeiden välillä. Ristiriita esiintyy eri muodoissaan kaikessa mitä teemme, elämämme kaikissa toiveissa ja pyrkimyksissä.

Jos olemme vähääkään tietoisia omista teoistamme, ajatuksistamme ja tilastamme, huomaamme ristiriidan itsessämme. Yritämme sen vuoksi eheyttää itseämme, mutta minusta tällaiset eheyttämisyritykset ovat turhia. Ette voi eheyttää vastakohtia, ette voi yhdistää rakkautta ja vihaa.

Joko vihaatte tai rakastatte - vastakohdat pysyvät erillään, eivätkä eheyttämisyritykset johda mihinkään. Ainoa tekemisen arvoinen asia on ristiriidan ymmärtäminen ja sen mukanaan tuoma vapaus.

Vapautuakseen ristiriidasta siitä on ensin oltava tietoinen, ja ehkä monet meistä eivät ole tietoisia siitä. Annamme vain mennä. Ja mitä tapahtuu, kun tiedostamme ristiriidan sekä ulkoisessa että sisäisessä elämässämme? Emme löydä siihen ratkaisua emmekä vapaudu siitä, joten käännymme Jumalaksi kutsumamme instanssin puoleen ja hyväksymme uskontunnustukset, rituaalit ja auktoriteetit, joita tavallisesti kuuluu uskontoihin. Tai sitten vain otamme elämän sellaisena kuin se tulee näkemättä siinä mitään merkitystä, kuten monet nykyajan kirjailijat tekevät. He hylkäävät kirkon ja organisoidun uskonnon - joka jokaisen järkevän ihmisen tulisi tehdä, koska ne ovat täysin arvottomia -, mutta joutuvat sitten kohtaamaan omat ristiriitansa, vihansa, toivonsa, turhautumisensa ja täydellisen avuttomuutensa. Niinpä he kehittävät epätoivon filosofian sanoen: ”Elämällä ei ole merkitystä, siitä pitää vain koettaa suoriutua niin hyvin kuin voi”. On siis kaksi äärimmäistä lähestymistapaa, jotka ovat ristiriidassa keskenään.

Nähdäkseni on mahdollista lopettaa kaikki ristiriita - mutta ei tahdonvaltaisesti, koska tahto synnyttää uutta ristiriitaa itsessään. Tahto on ristiriidan ydin. Tämä seikka on ymmärrettävä hyvin, sillä meidät on kasvatettu tahdon harjoittamiseen kaikessa mitä teemme, meidät on opetettu selviytymään, pitämään puoliamme, pakottamaan. Ja tarkkaillessamme tahdon olemusta näemme, että tahto itsessään on vastustuksen ja ristiriidan tila.

Onko mahdollista elää ilman minkäänlaista sisäistä tai ulkoista ristiriitaa millään olemisen tasolla, eläen tässä maailmassa, hoitaen perheensä ja työtehtävänsä ja osallistuen kaikkeen mitä nykyajan elämään kuuluu? Onko

mahdollista elää ilman minkäänlaista ristiriitaa ja sen vuoksi toimia niin, että toiminta itse on energiaa? On helppo havaita, että mitä aktiivisempia olemme fyysisesti, sitä enemmän energiaa meillä on, eikä siis niin päin, että on ensin oltava energiaa, jota seuraa toiminta. Päinvastoin, mitä enemmän toimii, sitä enemmän on energiaa sekä biologisesti että psykologisesti.

Toiminta sinänsä on energiaa, jompikumpi niistä ei ole ensin. Idea ei ole ensin ja toiminta sitten. Idea ei pidä yllä energiaa, vaikka se voi innostaa hetkellisesti. Toiminta synnyttää energiaa, josta seuraa uutta toimintaa.

Jotta ymmärtäisimme ristiriidan elämässämme meidän on syvennyttävä siihen perusteellisesti - ja se on meille vaikeaa. Haluamme, että meitä neuvotaan, haluamme seurata toista ja toimia mallin mukaan toivoen siten pystyvämme sublimoimaan, torjumaan tai tukahduttamaan jokaisen ristiriidan muodon - joka on mitä pinnallisin lähestymistapa. Ristiriidan ongelmaan on tunkeuduttava paljon syvemmälle. ”Syvyys” ei kuitenkaan tarkoita vertaamista pinnan kanssa. Syvyys ja pinta ovat kaksi eri asiaa. Useimmat elävät pinnassa, ja kun yritämme liikkua sisäänpäin, suoritamme vain liikkeitä; nimitämme toimintaamme sisäänpäin menoksi, joka synnyttää uuden ristiriidan. Toivottavasti tämä tuli selväksi.

Kun puhun syvälle menemisestä, en tarkoita menemistä ulkopuolelta sisäpuolelle. Jos teette niin, tuloksena on saman tien ristiriita ulkoisen ja sisäisen välillä. Syvälle meneminen tarkoittaa ristiriidan ymmärtämistä - ja ristiriita on ymmärrettävä, jotta saamme aikaan rauhan ei ainoastaan itsessämme, vaan myös yhteiskunnassa, jonka osa olemme. Tarvitaan rauha, ei sota ja rauha. Nyt rauha on vain väliaika kahden sodan välillä. Jotta ymmärtäisi ristiriidan, sitä ei voi käsitellä vain ulkokohtaisesti tai paikkailemalla oireita, vaan on mentävä asian ytimeen.

Ristiriidan ydin on jako ajattelijan ja ajatuksen välillä. Useimmilla on selvä aukko tarkkailijan ja tarkkailtavan välissä, ajattelijan ja ajatuksen välissä, kokevan keskuksen ja koettavan asian välissä, ja tämä erottava raja, aukko ja aikaviive on ristiriidan todellinen lähde.

Toivottavasti ette kuuntele pelkästään sanoja - joka ei ole todellista kuuntelua -, vaan havaitsette puhujan sanojen avulla omakohtaisesti aikomuksen ja toiminnan välisen jaon ja ajattelijan erottautumisen ajatuksesta, niin että se yrittää ohjailla, hallita, muuttaa ja tukahduttaa ajatusta koettaessaan löytää rauhan. Niin kauan kuin on olemassa ajattelija, hyvän ja pahan punnitsija, meillä on ajattelijan luoma pysyvä jako, joka ilmiselvästi ruokkii ristiriitaa. Tämä tosiasia teidän on löydettävä itse sen sijaan että vain hyväksyisitte jonkun toisen antaman selityksen siitä. Ja juuri tämä teidän oma löytönne on sen energian alku, jonka avulla te voitte lähestyä ristiriidan perusongelmaa.

On aivan eri asia, kerrotaanko teille että olette nälkäinen vai tunnetteko oman nälkänne itse. Jos hyväksytte ajattelijan ja ajatuksen välisen eron vain koska teille on kerrottu siitä, jäätte vaille omakohtaista oivallusta ja sen antamaa energiaa. Mutta jos löydätte tuon jaon itse, näette sen tosiasiana, silloin tuon tosiasian havaitseminen antaa ristiriidan kohtaamiseen tarvittavan energian.

Toivottavasti kaikki on teille selvää tähän saakka.

Iso ristiriita aikaansaa mielessä tietyn jännitteen. Mitä suurempi jännite on ja mitä suurempi kykynne ilmaista itseänne - kirjailijana, taiteilijana, poliitikkona -, sitä enemmän vahinkoa te aiheutatte sekä itsellenne että yleisöllenne. Ehkä olette huomanneet tämän. Se joka on ristiriidan vallassa ja jolla on kirjoittamisen tai maalaamisen kyky tai on huonoksi onnekseen poliitikko, luo lisää vaikeuksia toisille ja myös itselleen.

On siis ymmärrettävä ristiriidan koko valtava syvyys ja merkitys ja samalla vapauduttava siitä, koska muutoin meillä ei ole rakkautta. Kaikki mitä tiedämme rakkaudesta kertoo ristiriidan tilasta - mustasukkaisuudesta, eripuraisuudesta, vihasta. Rakkaus ei ole se aistinautinto jota sanomme rakkaudeksi eikä se niin sanottu rakkaus, johon liittyy vihaa, kateutta ja kunnianhimoa. Kunnianhimoinen ei tiedä mitä rakkaus on. Kun kunnianhimon ja kilpailuvietin riivaama puhuu rauhasta, se on tyhjää puhetta. Rauha vallitsee vasta kun mielenne on vapaa kilpailusta ja vertailusta ja kun teissä sen vuoksi ei ole ristiriitaa.

Useimmat yrittävät toteuttaa itseään, kuka maalaamalla, kuka kirjoittamalla tai tekemällä jotain muuta, kuka perheensä kautta - joka taaskin on osoitus ristiriidasta. Te ehkä sanotte: ”Eikö nyt saisi ilmaista itseään, sehän on osa ihmisluontoa?” Mutta tässä laitamme rattaat hevosen eteen. Miksi tämä omalaatuinen itseilmaisun vaatimus? Voitte ilmaista tai olla ilmaisematta itseänne, mutta jos teillä on pakonomainen tarve ilmaista itseänne tietyssä muodossa - maalaamalla, kirjoittamalla runo tai kirja tai jollain muulla tavoin -, tuo pakonomaisuus on osoitus ristiriidasta.

Kuten sanoin, ristiriidan ydin on ajattelijan ja ajatuksen välinen jako, eikä näitä kahta voi yhdistää. Mutta jos tarkkailette ajattelijan esiintymistä, huomaatte, että kun ajatusta ei ole, ei ole myöskään ajattelijaa. Ajatus synnyttää ajattelijan, kokijan, joka luo ajan ja on pelon lähde.

Useimmilla meistä on monenlaisia pelkoja. Katsokaa pelkojanne kun puhun, katsokaa omia syvällä piileviä pelkojanne. Perimmäinen pelko on tietenkin kuoleman pelko. Koska pelkäämme kuolemaa, yritämme paeta sitä uskon avulla, sellaisten käsitteiden avulla kuin ylösnousemus, jälleensyntyminen jne. Me joko järkeilemme kuoleman pois tieltä tai meillä on usko, mutta sekä järkeily

että usko ovat kuoleman välttelemistä, pakoa siitä, ja luovat ristiriitaa.

Me pidämme kuolemaa elämän vastakohtana. Mutta ymmärtääksemme kuoleman meidän on ymmärrettävä elämä, toisin sanoen tarkasteltava omaa elämäämme ja nähtävä mitä se on. Mitä on elämämme - ei teorian tai hypoteesin valossa, ei sellaisena kuin sen tulisi olla, vaan niin kuin se todella on? Se on sarja muistoja, raadannan ja tuskan, ilon ja epätoivon kokemuksia, se on yksin jääneen kipua ja kaipausta, se on hyvän ja pahan, terveyden ja sairauden välistä kamppailua. Tätä sanomme elämäksemme, tämä on kaikki mitä tiedämme siitä. Elämämme on loputonta konfliktia, loputonta epävarmuutta ja ahdistusta. En liioittele vähääkään. Tämä on tosiasia, emmekä tiedä miten se on ratkaistava tai ymmärrettävä. Emme tiedä miten tämä ongelmien ja surun paljous on ylitettävä, joten pakenemme sitä joko uskonnon avulla tai väittämällä, ettei elämällä ylipäänsäkään ole merkitystä, vaan se pitää vain ottaa päivä kerrallaan.

Jotta vapautuisimme kaikesta tästä kärsimyksestä, elämä on ymmärrettävä kokonaisena - ja se on mahdollista. Silloin eläminen ei ole eri asia kuin kuoleminen. Silloin ei ole ajattelijan luomaa väliä ja aikaeroa, jossa ajattelija luo yhtä mittaa pelkoa. Ymmärtääksenne mitä eläminen on teidän on kuoltava joka päivä kaikille kärsimyksillenne ja ongelmillenne, kaikille nautinnoillenne, ilman ehtoja. Niinhän tapahtuu silloinkin kun kuolette fyysisesti. Kuolette ilman ehtoja: ette voi neuvotella kuoleman kanssa. Samalla tavoin on kuoltava surulle. Mutta emme kuole surulle, koska emme tiedä mitä on oikea ilo eikä meillä ole kykyä tai ymmärrystä lopettaa kärsimys. Sen vuoksi pidämme mieluummin kiinni surusta ja siihen liittyvästä säälistä, itsesäälistä jne. kuin että astuisimme sisään johonkin meille tuntemattomaan.

Tarkkailkaa näitä asioita itse. En yritä vaikuttaa teihin, kuulijoihin. Emme ole samaa mieltä emmekä eri mieltä. Tarkastelemme vain tosiasioita, sitä mikä todella on, ja tämä tarkastelu saa aikaan energian joka on toimintaa.

Meidän on ymmärrettävä sisäisen ristiriitamme ydin, ja voimme ymmärtää sen vain tarkkailemalla ajattelijaa ja kaikkia sen toimia, sen ajatuksia, toivoja ja pelkoja - ajattelijaa, tuota valvovaa keskusta, joka luo pysyvän ristiriidan itsensä ja tarkkailtavan asian välille. Teidän on tarkkailtava sitä mikä on ja oltava tosissanne. Vain tosissaan oleva elää, pinnallinen ei elä laisinkaan. Hänellä voi olla asema ja varallisuutta, mutta hän ei tiedä elämästä mitään, hän tuntee vain sen ulkokuoren.

Ymmärtääkseen itsen kokonaisluonteen sitä ei pidä lähestyä muutosta hakien tai yrittäen tulla erilaiseksi, vaan yksinkertaisesti valmiina tarkkailemaan sitä mikä on. Silloin ristiriitaa ei ole, koska tarkkailija ei enää toimi keskuksena, joka hyväksyy tai hylkää, sanoo mikä on oikein ja mikä väärin, mikä hyvää ja mikä pahaa. Tämä ei tarkoita, että elätte pinnallista elämää. Päinvastoin, tullaksenne siihen vaiheeseen, jolloin keskusta ei ole, teidän on ymmärrettävä koko ehdollistunut taustanne.

Tässä ei ole kysymys vain väitteiden esittämisestä. Ymmärtääksenne tämän asian teidän on tehtävä työtä sen eteen, ja silloin te näette, että mielestä tulee pelkkä tarkkailija. Sellainen mieli ei ole enää ristiriidan tilassa, ja sillä on sen vuoksi valtavasti energiaa. Tämä energia on rakkautta, intohimoa - ei fyysistä intohimoa, joka on helppo asia ja kaikille tuttu. Puhun intohimosta, jolla ei ole syytä ja jossa sen vuoksi ei ole ristiriitaa eikä motiivia eikä niin ollen myöskään päämäärää. Missä rakkaus on läsnä, siellä on myös kuolema; nämä kaksi ovat erottamattomat, koska rakkaus ei tavoittele mitään.

Ymmärtänette, että vaikka esitän teille näitä asioita, niillä on teille todellista arvoa vain jos ristiriita lakkaa kokonaan.

Rakkaus ja kuolema ovat luomisen edellytys. Tiedättekö mitä luominen on? Se ei ole kyvyn ilmaisemista - tämä on helppo ymmärtää. Voitte ilmaista itseänne kirjailijana, runoilijana tai taiteilijana, mutta se ei ole luomista. Luominen on jotain aivan muuta. Luominen voi saada alkunsa vain energiasta, joka ei ole tahdon saastuttama eikä ponnistuksen tulos - siitä energiasta, jota toiminta itse synnyttää.

Nykyisellään kaikki toimintamme on enemmän tai vähemmän itsekeskeistä - se on keskittynyt meihin itseemme suhteessa eri asioihin, ja tämä itsekeskeinen toiminta, ajattelijan toiminta, synnyttää väistämättä ristiriitaa. Ristiriidan tilassa mieli tarvitsee jonkinlaista ilmaisua: minun on paettava, minun on kirjoitettava, minun on tehtävä sitä tai tätä. Henkilö, joka on ristiriidan, itsekeskeisen toiminnan tilassa ja sattuu olemaan taiteilija tai muusikko, voi sanoa omaa tekemistään luomiseksi, mutta se ei ole sitä. Luomisen täytyy olla ja se onkin jotain aivan muuta.

Mieli, joka on ymmärtänyt ristiriidan koko olemuksen, sekä tietoisen että piilevän, ja on sen vuoksi siitä vapaa, on aivan hiljaa, sillä pieninkin liikahdus olisi energian tuhlausta. Vain silloin kun mieli on aivan hiljaa ja valtavan energian täyttämä, tapahtuu purkaus; ja tuo purkaus on luomista, joka voi ilmaista itseään - tai olla ilmaisematta.

Mieli, joka on pelokas, kunnianhimoinen, ahne, kateellinen, mustasukkainen, kilpailuhenkinen, ei mitenkään pysty toiminnallaan luomaan tätä motiivittomalle toiminnalle ominaista energiaa eikä myöskään tuntemaan mitä rakkaus on. Siellä missä on rakkautta, tapahtuu aina uudestaan kuoleminen kunkin päivän kokemuksille, ja sen vuoksi rakkaus ja kuolema ovat aina yhdessä.

Rakkaus on aina nuorta, raikasta, viatonta, puhdasta menneisyyden tahroista, koska se kuolee jokaisen päivän menneisyydelle. Rakkaus ja kuolema ovat mukana tässä valtavassa energiassa, kun energia on aivan hiljaa. Silloin tapahtuu luominen - tai nimitettäköön sitä miksi tahansa, nimi ei ole tärkeä. Ellei tämä muutos tapahdu kussakin yksilössä - joka on yhteiskunnan osa, joka on itse yhteiskunta -, ei uusi yhteiskunta ole mahdollinen.

Kysymys: Eikö yksilö tarvitse aikaa päätyäkseen tähän muutokseen?

Krishnamurti: Ei, ei ole kysymys ajasta. Ajan kautta ei voi päätyä minnekään. Aika synnyttää vain epäjärjestystä.

Kysymys: Mitä tarkoitatte itsetuntemuksella?

Krishnamurti: Luulen selittäneeni sen, mutta otetaan se vielä kerran. Olemme aina käyttäneet aikaa saavuttamisen välineenä. Olen tämä, haluan että minusta tulee tuo. Aikaväli erottaa sitä mikä on ja sitä ”minkä tulisi olla”. Sanomme, että vie aikaa saavuttaa se ”minkä tulisi olla”: monta päivää, monta vuotta, monta inkarnaatiota, kuten idässä uskotaan. Käytämme siis aikaa välineenä saavuttaaksemme sen ”mikä minusta tulee”. Se ”mikä minusta tulee” on heijastuma siitä mikä olen tai sen vastakohta, kumpikin niistä on ristiriidassa sen kanssa mitä olen. Aikavälissä, joka erottaa sen mikä on siitä ”minkä tulisi olla”, tulee mukaan monia muita tekijöitä. Se ”minkä tulisi olla” ei pysy samanlaisena, koska muut tekijät vaikuttavat siihen koko ajan. Aikavälissä tapahtuu monenlaisia vaikutuksia ja muutoksia, ja sen takia sekä se ”minkä tulisi olla” että se mikä on muuttuvat ratkaisevasti. Se ”minkä tulisi olla” on siis arvoton. Ihanne, päämäärä, tarkoitus, toivomamme saavutus on arvoton, koska se on kuviteltu. Se ei kuulu todellisuuteen, se on vain kuvitelma. Todellista on vain se mikä on. Kärsin, olen onneton, olen hämmentynyt - se on ainoa merkitsevä tekijä, ja sen ymmärtämiseen ei

ajasta ole apua. Aika auttaa vain välttelemään, lykkäämään ja pakenemaan epätodellisuuteen. Todellisen ymmärtämisessä ei voi nojata olettamuksiin eikä tähdätä tulevaisuuteen. Meidän on omistauduttava ongelmalle, sille mikä on, välittömästi, koko olemuksellamme - ja sitä me emme halua tehdä. Sanomme: ”Teen sen huomenna”. Pelkäämme ja olemme onnettomia ja mustasukkaisia, mutta emme sano ”Haluan lopettaa mustasukkaisuuden välittömästi”. Haluamme tietää, miten se lopetetaan joskus myöhemmin, ja näin ajasta tulee väline, joka auttaa meitä pakenemaan siitä mikä on. Tämä on hyvin yksinkertaista.

Kaiken tämän ymmärtäminen on itsensä tuntemista. Itsensä tunteminen ei ole mitään epätavallista, se on meneillään olevien tapahtumien havaitsemista. Olen ahdistunut, pettynyt, epätoivoinen - eikö tämä olekin teille tuttua? Mitä siis tapahtuu? Käytän huomista, sitä ”minkä tulisi olla”, välineenä paetakseni siitä mikä on tai sitten käännän katseeni menneisyyteen. En ole terve tänään, mutta olen ollut terve ennen, joten mieli palaa muistoissa taaksepäin aikaisempaan tilaani jota nimitin terveydeksi ja sanoo: ”Toivon, että olisin taas terve”. Seurauksena on kitkaa ja ponnistusta, aikaisemman tilan muiston aiheuttamaa painetta. Mutta jos en tuo muistikuvia mukaan laisinkaan, vaan näen tosiasian että olen sairas antamatta ajatuksen muistikuvineen tulla väliin, silloin elimistö käynnistää omat parantavat voimansa.

Kaikki tämä kuuluu itsensä tuntemiseen - joka ei ole sama kuin toisilta hankittu itsetuntemus, vaan te ymmärrätte omakohtaisesti ajattelunne ja koko olemisenne toimintatavat. Ja itsensä tunteminen ei tapahdu ajassa. En siis sano: ”Aion ymmärtää itseni vähän kerrallaan, päivä päivältä, itsetuntemus syntyy pikku hiljaa.” Se ei synny pikku hiljaa. Teidän on nähtävä itsenne, ”minä”, kokonaan, ja sen voi nähdä kokonaan vain nyt, ei huomenna.

Nähdäksenne sen kokonaan teidän on paneuduttava asiaan kaikella voimallanne.

Kysymys: Mikä on toiminnan ja meditaation välinen suhde?

Krishnamurti: Mitä toiminta on meille tavallisesti? Se perustuu toiminnan ideaan, suunnitelmaan, vertailuun. Sanomme: ”Minun pitäisi tehdä tämä”, eli ainoa tuntemamme toiminta perustuu ristiriitaan toiminnan tavoitteen ja sen toteuttamisen välillä. Tämä on kai selvää, eikö niin? Ajan puutteen takia en mene siihen tarkemmin, mutta juuri näin se käytännössä on. Minulla on idea, suunnitelma, joka on syntynyt kokemuksesta, ajatuksesta, tiedosta, pelosta tai pakoyrityksistä, ja sopeutan toimintani tuohon ideaan. Se on ainoa tuntemamme tapa toimia. Mutta on olemassa myös toiminta ilman ideaa, toiminta, joka ei luo ristiriitaa eikä ole ristiriidan tulos - ja sen olemuksen ymmärtäminen on meditaatiota.

En tiedä, miten tuttu sana ”meditaatio” on teille. Idässä se on kaikkien tuntema, ja kun se on kaikkien tuntema, se on myös perinteeseen sidottu. On alistuttava kuriin ja ohjattava ajatuksiaan ohjeiden mukaisesti. Siihen on sääntöjä: miten on istuttava, miten hengitettävä, miten liikuttava. On erilaisia meditaatiojärjestelmiä, ja sanotaan, että jos noudatatte jotakin niistä, saatte tuloksia. Ja te saatte tuloksia, epäilemättä. Jos tekee samaa asiaa päivästä päivään, kuukaudesta toiseen, ei voi olla pääsemättä tulokseen, mutta tuon tuloksen on mitätön, tyhmä mieli heijastanut omasta itsestään. Mieli toimii mallin mukaan eikä sen vuoksi ole vapaa, ja tällainen meditaatio ei ole lainkaan meditaatiota. Se on vain sitoutumista malliin, jonka avulla te toivotte löytävänne rauhan, perimmäisen todellisuuden tai mitä nyt tavoittelettekin. Mitätön, keskinkertainen, turhautunut pieni mieli voi istuutua ”meditoimaan”, se voi alistua kuriin ja säädellä toimintojaan tietyn mallin mukaisesti, mutta se tulee aina jäämään

mitättömäksi, yhtä mitättömäksi kuin sen ”perimmäinen todellisuus”. Nähdessänne tämän omin silmin todeksi te hylkäätte tuon lähestymistavan ja vapaudutte samalla vanhasta käsityksestä, että on alistuttava siihen mikä on vallitsevaa ja vakiintunutta. Ja koska mieli on vapaa, äärettömän vapaa, teidän toiminnassanne ei enää ole ristiriitaa eikä mukautumista vallitseviin käsityksiin tai esikuviin, jotka ovat kotoisin perinteistä ja lukemattomien ihmisten tavoista ja sanomisista. Kun olette ymmärtäneet tämän ja mieli on vapaa, meditaatio voi alkaa, ja meditaatio on suurenmoisimpia asioita, jos tiedätte miten se tehdään - ei ”miten” se tehdään, vaan kun se tehdään.

Meditaatio vaatii itsen ymmärtämistä kokonaan ja sen vuoksi vapautumista yhteiskunnan psykologisesta rakenteesta. Tämä tarkoittaa, että ette enää ole kunnianhimoinen ja kateellinen, ette yritä saavuttaa jotain tai tulla joksikin. Koska ette ponnistele, mieli on hiljaa, mutta ei hiljennetty - kurin, säätelyn, hengityksen tai muiden temppujen tai huumeiden avulla. Mielestä tulee äärimmäisen aktiivinen ja hiljainen. Ollakseen aktiivinen ja hiljainen mielen on oltava täynnä energiaa ja silti tyhjä.

Mutta useimmat meistä haluavat kokemuksia. Niinpä tietenkin, ja sen takia ihmiset koettavat meditoida. Heillä on ollut kaikki tavalliset fyysiset, älylliset ja emotionaaliset kokemukset; nyt he haluavat jotain uutta ja löytävät huumeet. Markkinoilla on useita huumeita, jotka stimuloivat heitä ja antavat heille epätavallisia kokemuksia. On ymmärrettävä kokemuksen luonne. Ellei teillä olisi lainkaan kokemuksia, te nukahtaisitte. Jos teihin ei kohdistuisi paineita, jos ette olisi yhteiskunnan, kirjojen ja kaikenlaisten vaikutusten piirittämiä, te nukahtaisitte saman tien, koska haluatte varmuutta, turvallisuutta ja mukavuutta. Tunnette kaikki tavanomaiset kokemuksen lajit, olette kyllästyneet niihin, teette johtopäätökset ja haluatte nyt syvempää kokemusta, mutta se on edelleenkin samaa vanhaa liikettä.

Kun olette ymmärtäneet kokemuksen koko luonteen, ette enää kaipaa ulkoisia ärsykkeitä antamaan teille kokemuksia. Kun olette hylänneet ne, teillä on vielä sisäinen ärsyke, joka luo omat kokemuksensa. Tästä syystä niin sanotun meditaation harrastajilla on visioita ja he nauttivat niiden ja muiden lapsellisten asioiden näkemisestä, vaikka ne ovat heidän oman mielentaustansa tuotteita. Kun mieli on ymmärtänyt kaiken tämän, se on aivan hiljaa. Tässä hiljaisuudessa ei tapahdu mitään kokemista, koska mieli on elävä ja kirkas, se on valo itselleen. Koska se on täysin valveilla, se on kaiken kokemisen tuolla puolen.

Kaikki tämä on meditaatiota.

30. toukokuuta 1965

Alkuteos: Talks by Krishnamurti in Europe 1965 (Authentic Report) Paris-Saanen

Puhesarjaan kuuluu 5 puhetta, joista tämä on viimeinen.

Suomennos: Pekka Leivo

Sana ei ole asia johon se viittaa, sana ei ole toimintaa. Useimmat meistä kuitenkin elävät sanojen, mielikuvien ja symbolien välityksellä, ja sen vuoksi toimintamme ei synnytä energiaa. Ja sen energian mitä meillä on, me tuhlaamme sisäisiin ristiriitoihin.

Emme ehkä huomaa, että energia tulee toiminnasta - toiminta on energiaa. Asia ei ole niin päin, että on ensin oltava energiaa jotta voidaan toimia. Toiminta alkaa kun oivallamme, että sana ei ole asia eikä teko ja alamme siten ymmärtää sanan olemusta ja merkitystä. Ja tämä toiminta synnyttää luovaa, uusiutuvaa, intohimoista energiaa. Mutta energiaa synnyttävää toimintaa ei voi olla niin kauan kuin sisällämme vallitsee ristiriita, ja useimmilla meistä on monia sisäisen ristiriidan muotoja, joista emme aina ole tietoisia.

Olemme koko elämämme ajan ristiriidan vallassa, ja sen vuoksi meiltä puuttuu selvä, suora toiminta, joka synnyttäisi energiaa. Ja energiaa tarvitaan, ei vain fyysistä, vaan myös aina uutta henkistä energiaa, jonka avulla mieli pystyy kohtaamaan minkä tilanteen tahansa.

On siis tärkeätä ymmärtää ristiriidan luonne. On ristiriita sanan ja teon välillä, on ristiriita toisaalta tietoisten aikomusten ja toisaalta tiedostamattomien, piilevien tarpeiden välillä. Ristiriita esiintyy eri muodoissaan kaikessa mitä teemme, elämämme kaikissa toiveissa ja pyrkimyksissä.

Jos olemme vähääkään tietoisia omista teoistamme, ajatuksistamme ja tilastamme, huomaamme ristiriidan itsessämme. Yritämme sen vuoksi eheyttää itseämme, mutta minusta tällaiset eheyttämisyritykset ovat turhia. Ette voi eheyttää vastakohtia, ette voi yhdistää rakkautta ja vihaa. Joko vihaatte tai rakastatte - vastakohdat pysyvät erillään, eivätkä eheyttämisyritykset johda mihinkään. Ainoa tekemisen arvoinen asia on ristiriidan ymmärtäminen ja sen mukanaan tuoma vapaus.

Vapautuakseen ristiriidasta siitä on ensin oltava tietoinen, ja ehkä monet meistä eivät ole tietoisia siitä. Annamme vain mennä. Ja mitä tapahtuu, kun tiedostamme ristiriidan sekä ulkoisessa että sisäisessä elämässämme? Emme löydä siihen ratkaisua emmekä vapaudu siitä, joten käännymme Jumalaksi kutsumamme instanssin puoleen ja hyväksymme uskontunnustukset, rituaalit ja auktoriteetit, joita tavallisesti kuuluu uskontoihin. Tai sitten vain otamme elämän sellaisena kuin se tulee näkemättä siinä mitään merkitystä, kuten monet nykyajan kirjailijat tekevät. He hylkäävät kirkon ja organisoidun uskonnon - joka jokaisen järkevän ihmisen tulisi tehdä, koska ne ovat täysin arvottomia -, mutta joutuvat sitten kohtaamaan omat ristiriitansa, vihansa, toivonsa, turhautumisensa ja täydellisen avuttomuutensa. Niinpä he kehittävät epätoivon

filosofian sanoen: ”Elämällä ei ole merkitystä, siitä pitää vain koettaa suoriutua niin hyvin kuin voi”. On siis kaksi äärimmäistä lähestymistapaa, jotka ovat ristiriidassa keskenään.

Nähdäkseni on mahdollista lopettaa kaikki ristiriita - mutta ei tahdonvaltaisesti, koska tahto synnyttää uutta ristiriitaa itsessään. Tahto on ristiriidan ydin. Tämä seikka on ymmärrettävä hyvin, sillä meidät on kasvatettu tahdon harjoittamiseen kaikessa mitä teemme, meidät on opetettu selviytymään, pitämään puoliamme, pakottamaan. Ja tarkkaillessamme tahdon olemusta näemme, että tahto itsessään on vastustuksen ja ristiriidan tila.

Onko mahdollista elää ilman minkäänlaista sisäistä tai ulkoista ristiriitaa millään olemisen tasolla, eläen tässä maailmassa, hoitaen perheensä ja työtehtävänsä ja osallistuen kaikkeen mitä nykyajan elämään kuuluu? Onko mahdollista elää ilman minkäänlaista ristiriitaa ja sen vuoksi toimia niin, että toiminta itse on energiaa? On helppo havaita, että mitä aktiivisempia olemme fyysisesti, sitä enemmän energiaa meillä on, eikä siis niin päin, että on ensin oltava energiaa, jota seuraa toiminta. Päinvastoin, mitä enemmän toimii, sitä enemmän on energiaa sekä biologisesti että psykologisesti.

Toiminta sinänsä on energiaa, jompikumpi niistä ei ole ensin. Idea ei ole ensin ja toiminta sitten. Idea ei pidä yllä energiaa, vaikka se voi innostaa hetkellisesti. Toiminta synnyttää energiaa, josta seuraa uutta toimintaa.

Jotta ymmärtäisimme ristiriidan elämässämme meidän on syvennyttävä siihen perusteellisesti - ja se on meille vaikeaa. Haluamme, että meitä neuvotaan, haluamme seurata toista ja toimia mallin mukaan toivoen siten pystyvämme sublimoimaan, torjumaan tai tukahduttamaan jokaisen ristiriidan muodon - joka on mitä pinnallisin lähestymistapa. Ristiriidan ongelmaan on tunkeuduttava paljon syvemmälle.

”Syvyys” ei kuitenkaan tarkoita vertaamista pinnan kanssa. Syvyys ja pinta ovat kaksi eri asiaa. Useimmat elävät pinnassa, ja kun yritämme liikkua sisäänpäin, suoritamme vain liikkeitä; nimitämme toimintaamme sisäänpäin menoksi, joka synnyttää uuden ristiriidan. Toivottavasti tämä tuli selväksi.

Kun puhun syvälle menemisestä, en tarkoita menemistä ulkopuolelta sisäpuolelle. Jos teette niin, tuloksena on saman tien ristiriita ulkoisen ja sisäisen välillä. Syvälle meneminen tarkoittaa ristiriidan ymmärtämistä - ja ristiriita on ymmärrettävä, jotta saamme aikaan rauhan ei ainoastaan itsessämme, vaan myös yhteiskunnassa, jonka osa olemme. Tarvitaan rauha, ei sota ja rauha. Nyt rauha on vain väliaika kahden sodan välillä. Jotta ymmärtäisi ristiriidan, sitä ei voi käsitellä vain ulkokohtaisesti tai paikkailemalla oireita, vaan on mentävä asian ytimeen.

Ristiriidan ydin on jako ajattelijan ja ajatuksen välillä. Useimmilla on selvä aukko tarkkailijan ja tarkkailtavan välissä, ajattelijan ja ajatuksen välissä, kokevan keskuksen ja koettavan asian välissä, ja tämä erottava raja, aukko ja aikaviive on ristiriidan todellinen lähde.

Toivottavasti ette kuuntele pelkästään sanoja - joka ei ole todellista kuuntelua -, vaan havaitsette puhujan sanojen avulla omakohtaisesti aikomuksen ja toiminnan välisen jaon ja ajattelijan erottautumisen ajatuksesta, niin että se yrittää ohjailla, hallita, muuttaa ja tukahduttaa ajatusta koettaessaan löytää rauhan. Niin kauan kuin on olemassa ajattelija, hyvän ja pahan punnitsija, meillä on ajattelijan luoma pysyvä jako, joka ilmiselvästi ruokkii ristiriitaa. Tämä tosiasia teidän on löydettävä itse sen sijaan, että vain hyväksyisitte jonkun toisen antaman selityksen siitä. Ja juuri tämä teidän oma löytönne on sen energian alku, jonka avulla te voitte lähestyä ristiriidan perusongelmaa.

On aivan eri asia, kerrotaanko teille että olette nälkäinen vai tunnetteko oman nälkänne itse. Jos hyväksytte ajattelijan ja ajatuksen välisen eron vain koska teille on kerrottu siitä, jäätte vaille omakohtaista oivallusta ja sen antamaa energiaa. Mutta jos löydätte tuon jaon itse, näette sen tosiasiana, silloin tuon tosiasian havaitseminen antaa ristiriidan kohtaamiseen tarvittavan energian.

Toivottavasti kaikki on teille selvää tähän saakka.

Iso ristiriita aikaansaa mielessä tietyn jännitteen. Mitä suurempi jännite on ja mitä suurempi kykynne ilmaista itseänne - kirjailijana, taiteilijana, poliitikkona -, sitä enemmän vahinkoa te aiheutatte sekä itsellenne että yleisöllenne. Ehkä olette huomanneet tämän. Se joka on ristiriidan vallassa ja jolla on kirjoittamisen tai maalaamisen kyky tai on huonoksi onnekseen poliitikko, luo lisää vaikeuksia toisille ja myös itselleen.

On siis ymmärrettävä ristiriidan koko valtava syvyys ja merkitys ja samalla vapauduttava siitä, koska muutoin meillä ei ole rakkautta. Kaikki mitä tiedämme rakkaudesta kertoo ristiriidan tilasta - mustasukkaisuudesta, eripuraisuudesta, vihasta. Rakkaus ei ole se aistinautinto jota sanomme rakkaudeksi eikä se niin sanottu rakkaus, johon liittyy vihaa, kateutta ja kunnianhimoa. Kunnianhimoinen ei tiedä mitä rakkaus on. Kun kunnianhimon ja kilpailuvietin riivaama puhuu rauhasta, se on tyhjää puhetta. Rauha vallitsee vasta kun mielenne on vapaa kilpailusta ja vertailusta ja kun teissä sen vuoksi ei ole ristiriitaa.

Useimmat yrittävät toteuttaa itseään, kuka maalaamalla, kuka kirjoittamalla tai tekemällä jotain muuta, kuka perheensä kautta - joka taaskin on osoitus ristiriidasta. Te ehkä sanotte: ”Eikö nyt saisi ilmaista itseään, sehän on osa ihmisluontoa?” Mutta tässä laitamme rattaat hevosen eteen. Miksi tämä omalaatuinen itseilmaisun vaatimus?

Voitte ilmaista tai olla ilmaisematta itseänne, mutta jos teillä on pakonomainen tarve ilmaista itseänne tietyssä muodossa - maalaamalla, kirjoittamalla runo tai kirja tai jollain muulla tavoin -, tuo pakonomaisuus on osoitus ristiriidasta.

Kuten sanoin, ristiriidan ydin on ajattelijan ja ajatuksen välinen jako, eikä näitä kahta voi yhdistää. Mutta jos tarkkailette ajattelijan esiintymistä, huomaatte, että kun ajatusta ei ole, ei ole myöskään ajattelijaa. Ajatus synnyttää ajattelijan, kokijan, joka luo ajan ja on pelon lähde.

Useimmilla meistä on monenlaisia pelkoja. Katsokaa pelkojanne kun puhun, katsokaa omia syvällä piileviä pelkojanne. Perimmäinen pelko on tietenkin kuoleman pelko. Koska pelkäämme kuolemaa, yritämme paeta sitä uskon avulla, sellaisten käsitteiden avulla kuin ylösnousemus, jälleensyntyminen jne. Me joko järkeilemme kuoleman pois tieltä tai meillä on usko, mutta sekä järkeily että usko ovat kuoleman välttelemistä, pakoa siitä, ja luovat ristiriitaa.

Me pidämme kuolemaa elämän vastakohtana. Mutta ymmärtääksemme kuoleman meidän on ymmärrettävä elämä, toisin sanoen tarkasteltava omaa elämäämme ja nähtävä mitä se on. Mitä on elämämme - ei teorian tai hypoteesin valossa, ei sellaisena kuin sen tulisi olla, vaan niin kuin se todella on? Se on sarja muistoja, raadannan ja tuskan, ilon ja epätoivon kokemuksia, se on yksin jääneen kipua ja kaipausta, se on hyvän ja pahan, terveyden ja sairauden välistä kamppailua. Tätä sanomme elämäksemme, tämä on kaikki mitä tiedämme siitä. Elämämme on loputonta konfliktia, loputonta epävarmuutta ja ahdistusta. En liioittele vähääkään. Tämä on tosiasia, emmekä tiedä miten se on ratkaistava tai ymmärrettävä. Emme tiedä miten tämä ongelmien ja surun paljous on ylitettävä, joten pakenemme sitä joko uskonnon avulla tai väittämällä, ettei elämällä ylipäänsäkään ole merkitystä, vaan se pitää vain ottaa päivä kerrallaan.

Jotta vapautuisimme kaikesta tästä kärsimyksestä, elämä on ymmärrettävä kokonaisena - ja se on mahdollista. Silloin eläminen ei ole eri asia kuin kuoleminen. Silloin ei ole ajattelijan luomaa väliä ja aikaeroa, jossa ajattelija luo yhtä mittaa pelkoa. Ymmärtääksenne mitä eläminen on teidän on kuoltava joka päivä kaikille kärsimyksillenne ja ongelmillenne, kaikille nautinnoillenne, ilman ehtoja. Niinhän tapahtuu silloinkin kun kuolette fyysisesti. Kuolette ilman ehtoja: ette voi neuvotella kuoleman kanssa. Samalla tavoin on kuoltava surulle. Mutta emme kuole surulle, koska emme tiedä mitä on oikea ilo eikä meillä ole kykyä tai ymmärrystä lopettaa kärsimys. Sen vuoksi pidämme mieluummin kiinni surusta ja siihen liittyvästä säälistä, itsesäälistä jne. kuin että astuisimme sisään johonkin meille tuntemattomaan.

Tarkkailkaa näitä asioita itse. En yritä vaikuttaa teihin, kuulijoihin. Emme ole samaa mieltä emmekä eri mieltä. Tarkastelemme vain tosiasioita, sitä mikä todella on, ja tämä tarkastelu saa aikaan energian joka on toimintaa.

Meidän on ymmärrettävä sisäisen ristiriitamme ydin, ja voimme ymmärtää sen vain tarkkailemalla ajattelijaa ja kaikkia sen toimia, sen ajatuksia, toivoja ja pelkoja - ajattelijaa, tuota valvovaa keskusta, joka luo pysyvän ristiriidan itsensä ja tarkkailtavan asian välille. Teidän on tarkkailtava sitä mikä on ja oltava tosissanne. Vain tosissaan oleva elää, pinnallinen ei elä laisinkaan. Hänellä voi olla asema ja varallisuutta, mutta hän ei tiedä elämästä mitään, hän tuntee vain sen ulkokuoren.

Ymmärtääkseen itsen kokonaisluonteen sitä ei pidä lähestyä muutosta hakien tai yrittäen tulla erilaiseksi, vaan yksinkertaisesti valmiina tarkkailemaan sitä mikä on. Silloin ristiriitaa ei ole, koska tarkkailija ei enää toimi keskuksena, joka hyväksyy tai hylkää, sanoo mikä on oikein ja mikä väärin, mikä hyvää ja mikä pahaa. Tämä ei tarkoita, että elätte pinnallista elämää. Päinvastoin, tullaksenne siihen

vaiheeseen, jolloin keskusta ei ole, teidän on ymmärrettävä koko ehdollistunut taustanne.

Tässä ei ole kysymys vain väitteiden esittämisestä. Ymmärtääksenne tämän asian teidän on tehtävä työtä sen eteen, ja silloin te näette, että mielestä tulee pelkkä tarkkailija. Sellainen mieli ei ole enää ristiriidan tilassa, ja sillä on sen vuoksi valtavasti energiaa. Tämä energia on rakkautta, intohimoa - ei fyysistä intohimoa, joka on helppo asia ja kaikille tuttu. Puhun intohimosta, jolla ei ole syytä ja jossa sen vuoksi ei ole ristiriitaa eikä motiivia eikä niin ollen myöskään päämäärää. Missä rakkaus on läsnä, siellä on myös kuolema; nämä kaksi ovat erottamattomat, koska rakkaus ei tavoittele mitään.

Ymmärtänette, että vaikka esitän teille näitä asioita, niillä on teille todellista arvoa vain, jos ristiriita lakkaa kokonaan.

Rakkaus ja kuolema ovat luomisen edellytys. Tiedättekö mitä luominen on? Se ei ole kyvyn ilmaisemista - tämä on helppo ymmärtää. Voitte ilmaista itseänne kirjailijana, runoilijana tai taiteilijana, mutta se ei ole luomista. Luominen on jotain aivan muuta. Luominen voi saada alkunsa vain energiasta, joka ei ole tahdon saastuttama eikä ponnistuksen tulos - siitä energiasta, jota toiminta itse synnyttää.

Nykyisellään kaikki toimintamme on enemmän tai vähemmän itsekeskeistä - se on keskittynyt meihin itseemme suhteessa eri asioihin, ja tämä itsekeskeinen toiminta, ajattelijan toiminta, synnyttää väistämättä ristiriitaa. Ristiriidan tilassa mieli tarvitsee jonkinlaista ilmaisua: minun on paettava, minun on kirjoitettava, minun on tehtävä sitä tai tätä. Henkilö, joka on ristiriidan, itsekeskeisen toiminnan tilassa ja sattuu olemaan taiteilija tai muusikko, voi sanoa omaa tekemistään luomiseksi, mutta se ei ole sitä. Luomisen täytyy olla ja se onkin jotain aivan muuta.

Mieli, joka on ymmärtänyt ristiriidan koko olemuksen, sekä tietoisen että piilevän, ja on sen vuoksi siitä vapaa, on aivan hiljaa, sillä pieninkin liikahdus olisi energian tuhlausta. Vain silloin kun mieli on aivan hiljaa ja valtavan energian täyttämä, tapahtuu purkaus; ja tuo purkaus on luomista, joka voi ilmaista itseään - tai olla ilmaisematta.

Mieli, joka on pelokas, kunnianhimoinen, ahne, kateellinen, mustasukkainen, kilpailuhenkinen, ei mitenkään pysty toiminnallaan luomaan tätä motiivittomalle toiminnalle ominaista energiaa eikä myöskään tuntemaan mitä rakkaus on. Siellä missä on rakkautta, tapahtuu aina uudestaan kuoleminen kunkin päivän kokemuksille, ja sen vuoksi rakkaus ja kuolema ovat aina yhdessä.

Rakkaus on aina nuorta, raikasta, viatonta, puhdasta menneisyyden tahroista, koska se kuolee jokaisen päivän menneisyydelle. Rakkaus ja kuolema ovat mukana tässä valtavassa energiassa, kun energia on aivan hiljaa. Silloin tapahtuu luominen - tai nimitettäköön sitä miksi tahansa, nimi ei ole tärkeä. Ellei tämä muutos tapahdu kussakin yksilössä - joka on yhteiskunnan osa, joka on itse yhteiskunta -, ei uusi yhteiskunta ole mahdollinen.

Kysymys: Eikö yksilö tarvitse aikaa päätyäkseen tähän muutokseen?

Krishnamurti: Ei, ei ole kysymys ajasta. Ajan kautta ei voi päätyä minnekään. Aika synnyttää vain epäjärjestystä.

Kysymys: Mitä tarkoitatte itsetuntemuksella?

Krishnamurti: Luulen selittäneeni sen, mutta otetaan se vielä kerran. Olemme aina käyttäneet aikaa saavuttamisen välineenä. Olen tämä, haluan että minusta tulee tuo. Aikaväli erottaa sitä mikä on ja sitä ”minkä tulisi olla”. Sanomme, että vie aikaa saavuttaa se ”minkä tulisi olla”: monta päivää, monta vuotta, monta inkarnaatiota, kuten idässä uskotaan. Käytämme siis aikaa välineenä saavuttaaksemme sen ”mikä minusta tulee”. Se ”mikä

minusta tulee” on heijastuma siitä mikä olen tai sen vastakohta, kumpikin niistä on ristiriidassa sen kanssa mitä olen. Aikavälissä, joka erottaa sen mikä on siitä ”minkä tulisi olla”, tulee mukaan monia muita tekijöitä. Se ”minkä tulisi olla” ei pysy samanlaisena, koska muut tekijät vaikuttavat siihen koko ajan. Aikavälissä tapahtuu monenlaisia vaikutuksia ja muutoksia, ja sen takia sekä se ”minkä tulisi olla” että se mikä on muuttuvat ratkaisevasti. Se ”minkä tulisi olla” on siis arvoton. Ihanne, päämäärä, tarkoitus, toivomamme saavutus on arvoton, koska se on kuviteltu. Se ei kuulu todellisuuteen, se on vain kuvitelma. Todellista on vain se mikä on. Kärsin, olen onneton, olen hämmentynyt - se on ainoa merkitsevä tekijä, ja sen ymmärtämiseen ei ajasta ole apua. Aika auttaa vain välttelemään, lykkäämään ja pakenemaan epätodellisuuteen. Todellisen ymmärtämisessä ei voi nojata olettamuksiin eikä tähdätä tulevaisuuteen. Meidän on omistauduttava ongelmalle, sille mikä on, välittömästi, koko olemuksellamme - ja sitä me emme halua tehdä. Sanomme: ”Teen sen huomenna”. Pelkäämme ja olemme onnettomia ja mustasukkaisia, mutta emme sano ”Haluan lopettaa mustasukkaisuuden välittömästi”. Haluamme tietää, miten se lopetetaan joskus myöhemmin, ja näin ajasta tulee väline, joka auttaa meitä pakenemaan siitä mikä on. Tämä on hyvin yksinkertaista.

Kaiken tämän ymmärtäminen on itsensä tuntemista. Itsensä tunteminen ei ole mitään epätavallista, se on meneillään olevien tapahtumien havaitsemista. Olen ahdistunut, pettynyt, epätoivoinen - eikö tämä olekin teille tuttua? Mitä siis tapahtuu? Käytän huomista, sitä minkä tulisi olla, välineenä paetakseni siitä mikä on tai sitten käännän katseeni menneisyyteen. En ole terve tänään, mutta olen ollut terve ennen, joten mieli palaa muistoissa taaksepäin aikaisempaan tilaani jota nimitin terveydeksi ja sanoo: ”Toivon, että olisin taas terve”. Seurauksena on kitkaa ja ponnistusta, aikaisemman tilan muiston

aiheuttamaa painetta. Mutta jos en tuo muistikuvia mukaan laisinkaan, vaan näen tosiasian että olen sairas antamatta ajatuksen muistikuvineen tulla väliin, silloin elimistö käynnistää omat parantavat voimansa.

Kaikki tämä kuuluu itsensä tuntemiseen - joka ei ole sama kuin toisilta hankittu itsetuntemus, vaan te ymmärrätte omakohtaisesti ajattelunne ja koko olemisenne toimintatavat. Ja itsensä tunteminen ei tapahdu ajassa. En siis sano: ”Aion ymmärtää itseni vähän kerrallaan, päivä päivältä, itsetuntemus syntyy pikku hiljaa.” Se ei synny pikku hiljaa. Teidän on nähtävä itsenne, ”minä”, kokonaan, ja sen voi nähdä kokonaan vain nyt, ei huomenna. Nähdäksenne sen kokonaan teidän on paneuduttava asiaan kaikella voimallanne.

Kysymys: Mikä on toiminnan ja meditaation välinen suhde?

Krishnamurti: Mitä toiminta on meille tavallisesti? Se perustuu toiminnan ideaan, suunnitelmaan, vertailuun. Sanomme: ”Minun pitäisi tehdä tämä”, eli ainoa tuntemamme toiminta perustuu ristiriitaan toiminnan tavoitteen ja sen toteuttamisen välillä. Tämä on kai selvää, eikö niin? Ajan puutteen takia en mene siihen tarkemmin, mutta juuri näin se käytännössä on. Minulla on idea, suunnitelma, joka on syntynyt kokemuksesta, ajatuksesta, tiedosta, pelosta tai pakoyrityksistä, ja sopeutan toimintani tuohon ideaan. Se on ainoa tuntemamme tapa toimia. Mutta on olemassa myös toiminta ilman ideaa, toiminta, joka ei luo ristiriitaa eikä ole ristiriidan tulos - ja sen olemuksen ymmärtäminen on meditaatiota.

En tiedä, miten tuttu sana ”meditaatio” on teille. Idässä se on kaikkien tuntema, ja kun se on kaikkien tuntema, se on myös perinteeseen sidottu. On alistuttava kuriin ja ohjattava ajatuksiaan ohjeiden mukaisesti. Siihen on sääntöjä: miten on istuttava, miten hengitettävä, miten liikuttava. On

erilaisia meditaatiojärjestelmiä, ja sanotaan, että jos noudatatte jotakin niistä, saatte tuloksia. Ja te saatte tuloksia, epäilemättä. Jos tekee samaa asiaa päivästä päivään, kuukaudesta toiseen, ei voi olla pääsemättä tulokseen, mutta tuon tuloksen on mitätön, tyhmä mieli heijastanut omasta itsestään.

Mieli toimii mallin mukaan eikä sen vuoksi ole vapaa, ja tällainen meditaatio ei ole lainkaan meditaatiota. Se on vain sitoutumista malliin, jonka avulla te toivotte löytävänne rauhan, perimmäisen todellisuuden tai mitä nyt tavoittelettekin. Mitätön, keskinkertainen, turhautunut pieni mieli voi istuutua meditoimaan, se voi alistua kuriin ja säädellä toimintojaan tietyn mallin mukaisesti, mutta se tulee aina jäämään mitättömäksi, yhtä mitättömäksi kuin sen ”perimmäinen todellisuus”.

Nähdessänne tämän omin silmin todeksi te hylkäätte tuon lähestymistavan ja vapaudutte samalla vanhasta käsityksestä, että on alistuttava siihen mikä on vallitsevaa ja vakiintunutta. Ja koska mieli on vapaa, äärettömän vapaa, teidän toiminnassanne ei enää ole ristiriitaa eikä mukautumista vallitseviin käsityksiin tai esikuviin, jotka ovat kotoisin perinteistä ja lukemattomien ihmisten tavoista ja sanomisista. Kun olette ymmärtäneet tämän ja mieli on vapaa, meditaatio voi alkaa, ja meditaatio on suurenmoisimpia asioita, jos tiedätte miten se tehdään - ei ”miten” se tehdään, vaan kun se tehdään.

Meditaatio vaatii itsen ymmärtämistä kokonaan ja sen vuoksi vapautumista yhteiskunnan psykologisesta rakenteesta. Tämä tarkoittaa, että ette enää ole kunnianhimoinen ja kateellinen, ette yritä saavuttaa jotain tai tulla joksikin. Koska ette ponnistele, mieli on hiljaa, mutta ei hiljennetty - kurin, säätelyn, hengityksen tai muiden temppujen tai huumeiden avulla. Mielestä tulee äärimmäisen aktiivinen ja hiljainen. Ollakseen aktiivinen ja hiljainen mielen on oltava täynnä energiaa ja silti tyhjä.

Mutta useimmat meistä haluavat kokemuksia. Niinpä tietenkin, ja sen takia ihmiset koettavat meditoida. Heillä on ollut kaikki tavalliset fyysiset, älylliset ja emotionaaliset kokemukset; nyt he haluavat jotain uutta ja löytävät huumeet. Markkinoilla on useita huumeita, jotka stimuloivat heitä ja antavat heille epätavallisia kokemuksia. On ymmärrettävä kokemuksen luonne. Ellei teillä olisi lainkaan kokemuksia, te nukahtaisitte. Jos teihin ei kohdistuisi paineita, jos ette olisi yhteiskunnan, kirjojen ja kaikenlaisten vaikutusten piirittämiä, te nukahtaisitte saman tien, koska haluatte varmuutta, turvallisuutta ja mukavuutta. Tunnette kaikki tavanomaiset kokemuksen lajit, olette kyllästyneet niihin, teette johtopäätökset ja haluatte nyt syvempää kokemusta, mutta se on edelleenkin samaa vanhaa liikettä.

Kun olette ymmärtäneet kokemuksen koko luonteen, ette enää kaipaa ulkoisia ärsykkeitä antamaan teille kokemuksia. Kun olette hylänneet ne, teillä on vielä sisäinen ärsyke, joka luo omat kokemuksensa. Tästä syystä niin sanotun meditaation harrastajilla on visioita ja he nauttivat niiden ja muiden lapsellisten asioiden näkemisestä, vaikka ne ovat heidän oman mielentaustansa tuotteita. Kun mieli on ymmärtänyt kaiken tämän, se on aivan hiljaa. Tässä hiljaisuudessa ei tapahdu mitään kokemista, koska mieli on elävä ja kirkas, se on valo itselleen. Koska se on täysin valveilla, se on kaiken kokemisen tuolla puolen.

Kaikki tämä on meditaatiota.

30. toukokuuta 1965

Alkuteos: Talks by Krishnamurti in Europe 1965 (Authentic Report) Paris-Saanen

Puhesarjaan kuuluu 5 puhetta, joista tämä on viimeinen.

Suomennos: Pekka Leivo